

చందమామ

మార్చి 1968

Chandamama Press

YADAPALANI
MADRAS 26

OFFERS YOU...

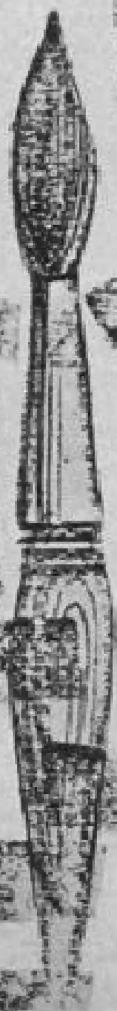
FINEST PRINTING...

Equipped with

**PHOTO GRAVURE
KLIMSCH CAMERA
VARIO KLISCHOGRAPH -**

- BLOCK MAKING

*and a
host of Others....*

“జలుమును పోగొట్టుటకు నేను విక్స్ వేపొరబ్ ను సమ్ముకొంటాను”

“ఈవిచ్చి మా అమ్మతో పట్నం జలాలు లేని మందుగా ఉపయోగించి చికిత్స చేశారు. నేను వానికి పట్నం తాగు మందులు వాడేది. వారి వారసులు పట్నం తాగేది. అప్పుడు, అనేకానేకం తిని చచ్చి పోయి మా అమ్మతో పట్నం అమ్మలు గోహం పట్నం వేపొరబ్ తీసుకు వచ్చి చచ్చి పోయి పోయాయి. పోయి. అయితే మా అమ్మతో పట్నం వాడేది మా అమ్మలు మమ్మలను, గోహం తీసుకు, ఇతర వారి మా అమ్మతో మా అమ్మలు మమ్మలను తీసుకు వచ్చి మా అమ్మలు అమ్మల వారిగా పోయి, పోయి అమ్మల తీసుకు కొంటా చేశారు.

ఆ అమ్మలను తీసుకు, అమ్మల పోగొట్టు తుని పట్నం వేపొరబ్ మా మాంబు మందుల నేను తమ్ముకొంటాను. నేను పట్నం మా అమ్మ వేపొరబ్ తీసుకు అమ్మలతో అమ్మలొంటాను.”

ప్రతి గ్రామం అమ్మలను పట్నం మా అమ్మలను.

చదువుకు ముందు: విక్స్ వేపొరబ్ ను వాడు పట్నం తాగే మందులు తీసుకు

వాని వాని మమ్మలను, తీసుకు పట్నం తీసుకు

వాని గోహం తీసుకు, ఇతర వారి

వాని పట్నం అమ్మలను తీసుకు పట్నం తీసుకు

“జలుమును పోగొట్టుటకు మీరూ విక్స్ వేపొరబ్ ను సమ్ముకొండి”

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

★

భారతవంశ్ర - 78	...	2	తెలివితక్కువనవాలు	...	33
కర్ణాటకనుల జన్మరహస్యం	...	5	నేర్చుగలతిచ్చు	...	37
శిథిలాలయం - 3	...	9	చీర్చితెలివి	...	40
మిత్రద్రోహం	...	17	ముగ్గురుమనులు	...	43
పత్రిక	...	23	ప్రయత్నం - అదృష్టం	...	46
దొర్లవ్యం	...	25	కృష్ణావతారం	...	49
పేరుమార్పు	...	30	అరణ్యపురాణం	...	57

ఎవి గాక పోటో, శిల్పకల పోటీ
మొదలైన మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

★

విడి ప్రతి
75 పైసలు

సంపత్సర చందా
రూ. 9/-

కల్పిత చుట్టూ శాస్త్రమును నుండవలసిందే
 రోజంతా దంతక్షయం జరుగకుండా కాపాడుకోండి!

ఎందుకేనంటే: ఒక్కసారి రోజుకుంచే కాల్డేర్ వెంటర్
 ప్రేక్ నోడల్ దువ్వడమను మరియు దంత క్షయమునకు
 కారణమైన నూళ్ళు క్రిమిలను కిల్ల వనకు తొలగించును.
 కాల్డేర్ వెంటర్ గురికి వెళ్ళుటకు వెంటనే వివరించినది
 మరియు రోజున ఆయన వెంటనే కాల్డేర్ వర్షల్ రోజు
 నుంచి వచ్చునది మరియు దంతక్షయమునకు కారణమైనది,
 పూర్వము దంతక్షయమునకు కారణమైనది, మరియు
 కాల్డేర్ వెంటర్ దువ్వడమను మరియు దంతక్షయమునకు
 కారణమైనది మరియు దంతక్షయమునకు కారణమైనది.

దంత కాల్డేర్ రోజుకుంచే కాల్డేర్ వెంటర్
 ఆయన వెంటర్. ఎందుకేనంటే ఎప్పుడూ దంత
 వెంటర్ రోజుకుంచే కాల్డేర్ వెంటర్.

కల్డేర్ రోజుకు, కాల్డేర్ రోజుకు మరియు వెంటర్
 వెంటర్ వెంటర్ రోజుకు కాల్డేర్ రోజుకు
 వెంటర్ రోజుకు రోజుకు.

....ప్రపంచములోని ఏ ఒక్క ఇతర వెంటర్ (క్రిమిలను) కాల్డేర్ వెంటర్ మరియు వెంటర్ వెంటర్
 DOG. 33 TL

మీకు పొడవైన కాల్డేర్,
 ఈ రోజునుండి
 కాల్డేర్ రోజుకు
 కాల్డేర్ రోజుకు....
 ఒక రోజు వెంటర్
 రోజుకు వెంటర్....

తెచ్చవంటలకు శ్రేష్ఠమైన సూనెలు

అగమ్య కాబడిన
ఎ.యస్. ట్రాంక్
చాబుపప్పు
సూనె

అగమ్య కాబడిన
మోన్ ట్రాంక్

సువులసూనె

- గిరిజాపండ్ల సువ్యవసాయం అగ్రేగేటర్
కుగ్రామీ ప్రభుత్వముతో కలిసి పనిచేసినది.
- రుక్మిణి సుమిత్రా వంటి అగ్రేగేటర్లు సుమిత్రా
కుమారులను అగ్రేగేటర్లుగా ఎంపికచేసి కేసును
- దేశగోష్ఠియందు చాలామందిని అగ్రేగేటర్లుగా
ముగ్గురు ప్రభుత్వమునకు అగ్రేగేటర్లుగా
- తండ్రి వాడినదిగా మొదలుకు వలస వేయని
మొట్టమొదటి అగ్రేగేటర్లుగా ఎంపికచేయబడినది.
- ఆగ్రేగేటర్లుగా ఎంపికచేయబడినదిగా

పిలింట్టు.

శ్రీ మాజెట్టి వీరరాఘవయ్య,
కమలను మర్పంట్టు,
శివాచలం వీధి, చిజయవాడ

Ms. పెరుమాళ్లు & కో,
137, అడియన్ వాయ్ కో స్ట్రీట్,
మదరాసు

Ms. B. V. రావు & కో,
136, వైకటవాకం హైకోట్, మదరాసు

4 FRS. తిరిగి తీసుకువచ్చుకో

New

Teeth Cleaning
Unit

'Kashmir'

TOOTH PASTE
TOOTH POWDER
and
TOOTH BRUSH

by

THE NATIONAL TRADING CO.
Manufacturers of
KASHMIR SNOW BEAUTY AIDS
BOMBAY-2. MADRAS-32.

TEACH YOUR CHILD THE SAVING HABIT NOW...

WHILE LIFETIME
HABITS ARE BEING
FORMED.

- Minors above the age of 14 years can open SAVINGS ACCOUNTS.
- Rs. 5/- is all that is required to open an account.
- Even as little as a Rupee can be deposited into the account.
- Withdrawals also can be made.
- 4% Interest on monthly minimum balances.

For further particulars, please enquire at
our branch nearest to you, or write to us.

THE ANDHRA BANK LIMITED

(The Bank For Friendly Service)

Regd. Office: Madhupatnam General Office: Hyderabad (A.P.)

M. S. GUTT
Chairman

T. R. BHAGAVAT
General Manager

నన్ను నీ పైకిలు మీద
కూర్చోనిస్తావా...?

నేను నీకు ఒక
దౌరాలా
మిఠాయి ఇస్తాను !

దౌరాలా మిఠాయిలు...
అందరిచేత ఆదరింపబడినవి!

అవగాహన:

ఇంటిలో ఎవరైనా, చిన్న వాడైనా ఎవరైనా, శిశువు, కుటుంబంలో ఎవరైనా,
దౌరాలా మిఠాయిని తిండిగా తీసుకోవాలి.

A BICOM PRODUCT

అతివ్వరలో

నటనాల్లో ప్రధానాంశం
రము
నటనాల్లో ప్రధానాంశం

AVM
PRODUCTIONS

నటనాల్లో ప్రధానాంశం
A.C. త్రిలోకచందర్.M.A., D.V.నరసరాజు.B.I., ఉమా ప్రొడక్షన్స్

పుస్తకంపైనే తుషార్ మీ
ముండ్లో వలలంటి చాలా
మంచిది. మీ ది పంటిలో
కలిగివున్న తుషార్ పంటి
కానీ తుషార్ పంటి
తుషార్ పంటి పంటి
తుషార్ పంటి పంటి
తుషార్ పంటి పంటి
తుషార్ పంటి పంటి

తుంగభద్ర
ఇంట్లోనే రి.,
కర్నూలు.

తుషార్తో వండిన పంటికాలా అత్యంత రుచికరం.

రెమీ హెయిల్

మార్చి 15 విడుదల

చిరయా కంట్రీ క్లబ్

లిజయ
నురేష్ కంట్రెస్

పాత్రం

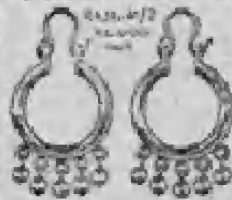
సి. నామనాయుడు
మధ్యకథ
జి.వి.ఆర్. శేషగిరిరావు
దర్శన
కె.వి.ప్రకాశరావు

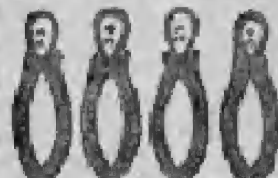

GOLD EARRINGS EAR 50000

GOLD EARRINGS EAR 50000

బంగారు కవరింగ్ రాజు

NECKLACE 5000/50000

అభరణములు
దరించండి.

DESIGN
GOLD EARRINGS
EAR 5000
EAR 5000

NECKLACE
GOLD EARRINGS
EAR 5000
EAR 5000

NECKLACE
GOLD EARRINGS
EAR 5000
EAR 5000

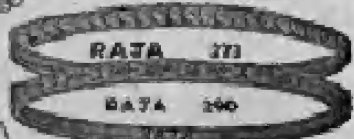
GOLD EARRINGS EAR 50000

GOLD EARRINGS EAR 50000

GOLD RING
EAR 5000

RAJA 373

RAJA 290

రాజుగారు కవరింగ్ వర్క్ (REDDY) POST BOX No. 38. హైదరాబాద్.

హైదరాబాద్-గవర్నమెంట్ విజయవాడ-2-మెయిన్ బోర్డు వలసలలో-ఇన్స్ట్రక్షన్లు ప్రకారము 20

గృహము మనోహరముగా చిత్రమయముగా ఉండాలంటే!
గృహము అతి అభినవముగా వన నవనముగా ఉండాలంటే!

ఎస్పెషల్ వాడవలసింది

AMARJOTHI FABRICS BEDSPREADS - FURNISHINGS - FANCY TOWELS

A GREAT NAME **AMARJOTHI** IN HANDLOOMS

తయారీ:

అమర్ జోతి ఫ్యాబ్రిక్స్,
పోస్టాఫీసు నం. 22, కమర్ (చిత్రా)
బ్రాంచిలు: చందూరు-99

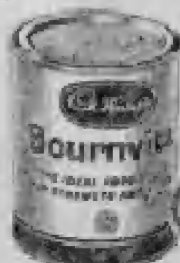
మైదానం ఏజెంట్లు:

అమర్ జోతి ప్రైవేట్,
99, గౌతమ్ స్ట్రీట్, మదరాసు: 1
ఫోన్: 34864

బలము మరియు శక్తి కోసం — బోర్నెవిటా!

బోర్నెవిటా రుచి సాటిలేనిది..

ఇందుకు కీటుకు — కోకో!

కోకో, పండ్లు, పిండివత్తులు వాడే వాళ్ళ కోసం ఉన్నది. ఇది ప్రత్యేకంగా తయారు చేసిన వరిపండ్లు. ఇది 15 నిమిషాల్లో తయారు. బోర్నెవిటా! బోర్నెవిటాను 15 నిమిషాల్లో తయారు చేయండి. ఇది తయారు చేసిన దానికంటే 15 నిమిషాల్లో తయారు చేయండి.

బలము, శక్తి మరియు రుచి కోసం

బోర్నెవిటా

వీడేనా
మా
అబ్బాయి!

మా అబ్బాయి దీనివల్ల
ముగ్ధుడైపోయాడు.
అందుచేతనే, తనచేత
ప్రత్యేకంగా టెస్ట్
చేశాడని.

ఎంత

మారు

కలిగిస్తుంది
హార్లిక్స్!

నేనుగోరేదామి. అప్పుడు మా
అబ్బాయి దీనిని తీసుకుంటే
పెద్దప్పుడు అబ్బాయిగోరే మా
పైకా ముఠానికే వచ్చిపోయింది. నేను
అంతే బాధపడ్డప్పుడు అప్పుడు
నాతో మంచియైంది.

కొంతమంది వంటలు తిన్నాక అప్పుడు తాగుతారని చెప్పినది
నేనుగోరేదామి మాత్రం మాత్రం నేనుగోరేదామి మాత్రం

హార్లిక్స్
అదనపు శక్తిని కలిగిస్తుంది!

కత్తి లేకపోవడంవల్ల పెద్దలు చదవడానికిగా పట్టవల్లగా
వెంటాడు. తానా చూస్తూ వారికి కాకముండాన్నా వేదమొక
చరితం కత్తిని చూసి యిచ్చేందుకు అచింతనైన చోట్ల
కానాన్ని వారి అచాళం అందరికీవోవడం. అలాంటిప్పుడు
హార్లిక్స్ యిచ్చడంవల్ల అప్పుడైనా చూస్తూ కనిపిస్తుంది.
మేళావగా. పట్టమొకా పట్టమొకా అక ప్రత్యేక
పట్టవలో మొదటియెప్పుడంటే నేనుగోరేదామి మొదటి
చరితంవల్ల చూడకన్నానే చూడకన్నా. అందుకనే పెద్దలైనా,
పెద్దలైనా చూడకన్నా చూడకన్నా చూడకన్నా చూడకన్నా

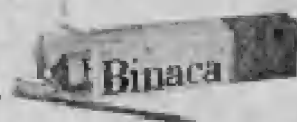

తెలుగు మాట

C I B A

మృదువైన బాండ్ కల-కల, సువాసన,
రక్షణ లోక వ్యాధులకు వ్యతి
మృదువైన బాండ్ కల-కల,
సువాసన లోక వ్యాధులకు వ్యతి.

Statement about ownership of CHANDAMAMA (Telugu)
Rule 8 (Form IV), Newspapers (Central) Rules, 1956

1. Place of Publication	:	"CHANDAMAMA BUILDINGS"
	:	2 & 3, Arcot Road,
	:	Vadapalani, Madras-28
2. Periodicity of Publication	:	MONTHLY
	:	1st of each Calendar month
3. Printer's Name	:	B. V. REDDI,
Nationality	:	INDIAN
Address	:	Friend Process (Pvt) Ltd.,
	:	2 & 3, Arcot Road, Vadapalani, Madras-28
4. Publisher's Name	:	B. VISWANATHA REDDI,
Nationality	:	INDIAN
Address	:	Managing Partner, Sarada Binding Works,
	:	2 & 3, Arcot Road, Vadapalani, Madras-28
5. Editor's Name	:	CHANDAMAMA (A. V. Subbu Red)
Nationality	:	INDIAN
Address	:	2 & 3, Arcot Road, Vadapalani, Madras-28
6. Name & Address of individual who own the paper	:	SARADA BINDING WORKS:
	:	PARTNERS,
	:	1. Sri B. Viswanatha Reddi,
	:	2. Sri B. L. N. Prasad,
	:	3. Sri B. Venugopal Reddi,
	:	4. Sri B. Venkataranga Reddy,
	:	5. Smt. B. Sathamma,
	:	6. Smt. B. Rajal Saravathi,
	:	7. Smt. A. Jagalakshmi,
	:	8. Smt. K. Sarada.

I, B. Viswanatha Reddi, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

1st March, 1962

B. VISWANATHA REDDI,
Signature of the Publisher

పొదుపునకు...

ప్రకృతవంతంగా, సరికొత్తంగా ఉదకాలం, పొదుపుగా పని చేసే లాంపు.

వెల్లపుడును వాడండి

బెంగాల్

జాతీయంలో శ్రేష్ఠమైనది

బెంగాల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ లాంపుల

వెల్లపుడు వాడండి. పన్నుకమైనది

మీకు చల్లని, ప్రకృతవంతమైన వెలుగునిచ్చే లాంపు

బెంగాల్ హౌస్

హిందూ కుటుంబం కోసం వర్తమానం

బి.ఎ. పరశురామ్ & కంపెనీ.

11-4-55/2, లిక్విడ్ మార్కెట్, నైడరాబాద్. 4. A.P.

చందమామ

సంపాదకుడు : 'చక్రపాణి'

ఈ నెల జీతాశక్తి ["మిత్రద్రోహం"]
జతేంద్ర అనే పాఠకుడు వంపినది.

అలవి గాని అవేకాలు మనుమలను
ఎలాటి తప్పుదారులు తొక్కిస్తాయో
చూపబడినీ ఈ నెలదికలో కొన్ని కథ
లున్నాయి.

"చార్లెస్టన్" అన్న కథలో చంద
వర్మ అనేవాడు రాజకుమార్తెను
హరించ యత్నించి వాగనమిస్తుతాడు.
"నేర్పుగల నీవు"లో కామయ్య తన
అర్హుడు తానే గురి అవుతాడు.

సంపుటి 42 మార్చి '68 సంచిక 3

భారత చరిత్ర

నిజాము తనను చదిలి ఇంగ్లీషువారితో చేరినా హైదరు యుద్ధం మానక, బొంబాయి సేనలను పీడించి మంగళూరు తిరిగి స్వాధీనం చేసుకుని, 1769 మార్చిలో మద్రాసుకు అయిదు మైళ్ళ దూరంలోకి వచ్చి, ఇంగ్లీషువారిని సంధికి బలాత్కారంగా ఒడబరిచాడు (1769 ఏప్రిలు 4). ఈ సంధి వసునూరించి, హైదరాబాద్ పైస ఏవరైనా ఎత్తి వస్తే, తాము అతనికి సహాయవడతామని ఇంగ్లీషువారు మాట ఇచ్చాచి.

అయితే ఈ ఒప్పందాన్ని మద్రాసు ప్రభుత్వం అమలు చెయ్యలేదు. 1771లో మహారాష్ట్రులు హైదరుపై దాడి చేసినవ్వుడు వారు అతనికి సహాయం చెళ్ళలేదు. అందు చేత హైదరు ఇంగ్లీషువారి పై తిరిగి దెబ్బ తీసి అవకాశం కోసం ఎదురు చూడసాగాడు. అతను 1779లో ఇంగ్లీషువారికి వ్యతిరేకంగా ఏర్పడిన సంఘటనలో చేరాడు.

1780 జూలైలో హైదరు 80 వేల సైన్ కులతోనూ, 100 ఫిరంగులతోనూ కర్ణాటక మైదానాల పై "ఉప్పెన రాగా" వచ్చి పడి, కర్నూల్ చేరి అనే వాడి నాయకత్వం కింద ఉండిన ఇంగ్లీషు దళాన్ని పీడించి, అక్టోబరులో అక్కాటును చేట్టుకున్నాడు. ఇంగ్లీషు కంపెనీ ఇరుకున పడింది.

అయితే గవర్నరు జనరలైన చార్లస్ హెస్టింగ్స్, తమ సర్వసేనాని కింద కొంత సేనను హైదరు పైకి పంపటమే గాక, హైదరు నుంచి భీరారు రాజానూ, నిజామునూ, మహదాజీ సింధియానూ పిలిచాడు. అయినా ఇవేవి లక్ష్మీపెట్టక, హైదరు తన శక్తి కొద్ది యుద్ధం సాగించి, 1781లో పోర్టునోవ్ వద్ద పీడిపోయాడు.

ఇంగ్లీషువారితో అబ్, ఇబ్ తేల్చుకో కుందానే హైదరు, 1782 డిసెంబరు 7న పుట్టుప్రణాంతో చనిపోయాడు.

హైదరు అనంతరం అతని కొడుకు టిప్పు ఇంగ్లీషువారితో పోరాటం కొనసాగించాడు. బ్రిటిషువారి సర్వసేనాని అయిన బ్రిగేడియర్ మాథ్యూస్, అతని అనుచరులనూ టిప్పు 1783 లో వట్టుకున్నాడు.

కొత్త ఇంగ్లీషు గవర్నరు మక్కార్టీ టిప్పు వట్టుకు సంధి రాయబారం పంపాడు. 1784 మార్చిలో మంగళూరు సంధి జరిగింది. ఈ సంధి గవర్నరుజనరలు వారన్ హెస్టింగ్స్ కు ఏ మాత్రమూ సచ్చలేదు.

ఇది వట్టి కుక్కనంది అని, ఇంగ్లీషు వారితో తనకు యుద్ధం తప్పదని టిప్పుకు తెలుసుకు. అతను ఉపాందినట్టే ఇంగ్లీషు వారికి, మైసూరుకూ మూడోసారి యుద్ధం వచ్చింది. అందుకు కావలసిన పరిస్థితులను కొత్త గవర్నరుజనరలు కార్న వాలిస్ (1786-1793) కల్పించాడు. అయిన 1788 లో నిజాము నుంచి గుంటూరును స్వీకరించాడు. 1789 జూలై 7 న నిజాముకు లేఖ రాస్తూ, టిప్పు పేరు ప్రస్తావించకుండా నిజాముతో "కాశ్వత సహకారం" ఏర్పాటు చేసుకునే సూచన చేస్తూ, దానిపై ఒడంబడిక పత్రంగా పరిగణించమన్నాడు. ఈ విధంగా కార్న వాలిస్ 1784 సంధిని నీరుగార్చేశాడు.

ఈ పరిస్థితిలో టిప్పు 1789 డిసెంబరు 29 న తిరువాన్కూరు పైన దాడి చేశాడు. మంగళూరు సంధి ప్రకారం ఇంగ్లీషువారి సహాయానికి అర్హత గల తిరువాన్కూరు రాజా మద్రాసు గవర్నరు (జాన్ హయిండ్) ను సహాయం అర్థించాడు. మద్రాసు గవర్నరు నుంచి సహాయం రాలేదు. కార్న వాలిస్ మద్రాసు ప్రభుత్వ చర్యను నిరసించాడు. మరి కొద్ది మాసాలకు (1790 జూన్, జూలై లలో) నిజామా, మహారాష్ట్రలూ కూడా ఇంగ్లీషువారితో త్రివేణి ఒడంబడికలు చేసుకున్నారు. అటు తరువాత ఇంగ్లీషువారికి, మైసూరుకూ మూడవ సంగ్రామం జరిగింది.

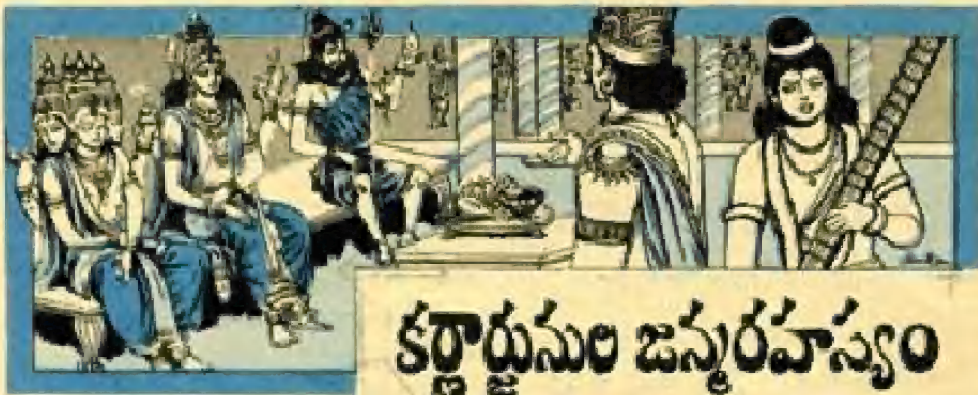
రెండు సంవత్సరాలుగా సాగిన ఈ సంగ్రామంలో మూడు యుద్ధాలు జరిగాయి. మొదటి యుద్ధంలో ఇంగ్లీషు సేనాని కన్ను బిప్పు ఎక్కువ యుద్ధనైపుణ్యం చూపాడు. అందుచేత రెండవ యుద్ధానికి శార్పివాలిన స్వయంగా సేనాపతిత్వం వహించి, తన సేనలను వెల్లారు, అంబూరుల మీదుగా నడిపించుకుంటూ వచ్చి, 1791 మార్చి 21 న బొంగుళూరు వట్టుకున్నాడు. తరువాత అతను మే 13 న అరికేరా చేరారు. బిప్పు రాజధాని అయిన క్రిరంగవట్టణానికి ఇది 9 మైళ్ళ తూర్పుగా ఉన్నది. అయితే ఈ యుద్ధంలోనూ బిప్పు యుద్ధనైపుణ్యమే రాణించింది.

తిరిగి యుద్ధం సాగినప్పుడు బిప్పు కోయంబత్తూరును వట్టుకున్నాడు (నవంబరు 3). అయితే, అతను క్రిరంగవట్టణానికి తిరిగి వచ్చే దారిలో గల కొండ దుర్గాలను శార్పివాలిన, బొంబాయి నుంచి సహాయం

వచ్చిన దళాలతో ఆక్రమించి, 1792 ఫిబ్రవరి 5 న క్రిరంగవట్టణం శివార్లను ముట్టడించాడు.

బిప్పు తన రాజకీయ విజ్ఞతను ఈవయో గింది సర్వనాశనం కాకుండా తప్పించు కున్నాడు. కాని ఇకమీదట ఘర్షణ పల్ల ఫలితం ఉండదని అతనికి తెలిసిపోయింది. సంప్రతింపుల ఆనంతరం, 1792 మార్చిలో క్రిరంగవట్టణం ఒడంబడిక జరిగింది. బిప్పు తన రాజ్యంలో వగం వయలుకోవలసి వచ్చింది. కృష్ణాతీరం నుంచి, పెన్నారు నదిని దాటిన ప్రాంతాన్ని నిజాముకూ, మరీ కొంత భాగాన్ని మహారాష్ట్రలకూ ఇవ్వవలసి వచ్చింది. దీని మూలంగా మహారాష్ట్రల సరిహద్దు తుంగభద్ర దాకా విస్తరించింది. మేలబారూ, కూర్నూ రాజా పై పెత్తనమూ, దిండిగల్లూ, దాని పరిసరాలూ, 30 లక్షల సవర్పులకు పైబడిన పరిహరమూ ఇంగ్లీషు వారికి దక్కుయి.

కర్ణార్జునుల జన్మరహస్యం

దేవగణాలకు అగ్రగణ్యులైన దక్షప్రజాపతి ఒక మహా యజ్ఞం చేయి తలపెట్టాడు. ఆ సందర్భంలో ఆయన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులతో బాటు గరుడ, గంధర్వ, యక్ష, కిన్నర, సిద్ధ, విద్యాధర గణాలవారి సందర్శన అపహ్నించాడు. యజ్ఞశాల దేవ తలతోనూ, నారదాది మునులతోనూ కనుల పండువుగా ఉన్నది.

యజ్ఞం ప్రారంభించే ముందు ఎవరైనా పెద్దకు అధిపత్యం ఇవ్వాలి. ఆ గౌరవం త్రిమూర్తులలో ఎవరో ఒకరికి ఇవ్వాలి. కాని ఎవరికి వ్యతిరేకంగా అని దక్షుడు తికమక పడ్డాడు. బ్రహ్మ సాక్షాత్తూ స్వస్థితకర్త, విష్ణువు సర్వకర్తమందుకూ, జిత్తులమారి కూడానూ, ఈశ్వరుడు ముక్కోటి, ఉగ్రు యానూ. వీరిలో ఏ ఒకరిని అధిపతిగా ఎన్నుకున్నా మిగిలిన ఇద్దరికీ అవమానం అయినట్లు తోచవచ్చు.

ఈ చిక్కు విడక దక్షుడు నారదుణ్ణి చాటుగా పిలిచి, అతని సలహా అడిగాడు. నారదుడు దక్షుడితో, "నీ కెందు కి నేమన్న? తాంబూలం ముగ్గురి ఎదటా ఉంది. ఎవరో ఒకరిని అధిపత్యం వహించి తాంబూలం పుచ్చుకోమను. ఆ తరువాత చాలే తేల్చుకుంటారు." అన్నాడు.

దక్షుడు అలాగే చేశాడు. త్రిమూర్తులు ఒకరి నొకరు చూసుకున్నారు. బ్రహ్మ తనకు యజ్ఞాధిపత్యం అవసరం లేదన్నట్లు తల అడ్డంగా తిప్పేశాడు. విష్ణు మహేశ్వరులు ఒకరి నొకరు క్రిగంటి చూసుకున్నారు. అవతలివారు విరమించుకుంటే తాను తాంబూలం పుచ్చుకోవాలని ఇద్దరికీ ఉన్నది. ఇద్దరికీ ఒకరంటే ఒకరికీ భయం కూడా ఉన్నది.

ఈ పరిస్థితిలో విష్ణువే సాహసించి, చెయ్యి చాచి తాంబూలం తీసుకున్నాడు.

మాటవరసగా నైనా తన అనుమతి పొందకుండా విష్ణువు ఇలా చేశాడని శివుడికి వట్టరాని అగ్రహం వచ్చింది. అయిన అత్రోధా చేశాడో తన త్రిశూలాన్ని గట్టిగా భూమిలోకి నానాడు.

అప్పుడు భూమిలో నుంచి ఒక మహాకాయుడు అవిర్భవించాడు. వాడికి శరీరం మీద ఏడు కపచాలూ, కర్ణకుండలాలూ, ధనుర్పాణాలూ ఉన్నాయి.

శివుడా మహాకాయుణ్ణి దీపించి, వాడికి విష్ణువును చూపించి, "వాడి సంగతి చూడు," అని అజ్ఞయిచ్చి కైలాసానికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ మహాశక్తి విష్ణువు మీదికి రౌద్రంగా వచ్చాడు. విష్ణువు వాణ్ణి చూసి భయపడి పారిపోసాగాడు. మహాకాయుడు, "అగు, అగు," అని భీకరంగా అరుస్తూ, విష్ణువును తరుముకు వెళ్ళాడు.

ఇద్దరూ అలా పరిగెత్తుతూ ఒక మైదానం చేరుకున్నారు. అక్కడ విష్ణువు ఎదురుతిరిగి ఆ మహాకాయుడితో యుద్ధం ప్రారంభించాడు. ఇద్దరూ బాబాలతో ఒకరినొకరు కొట్టుకున్నారు. విష్ణువు వెనె బాబాలు కపశక్తిని ఏమీ చేయలేక పోయాయి, ఎందుచేతనంటే ఆ శక్తి శరీరం మీద ఏడు కపచాలున్నాయి. కాని కపశక్తి ప్రయోగించే ప్రతి

బాణమూ విష్ణువును గాయవరిచి, రక్తధారలు ప్రవహింప చేస్తున్నది.

విష్ణువు యుక్తిపరుడు గనక, తాను ఈ విషమ వస్థుతి నుంచి ఎట్లా బయటపడటమా అని ఆలోచించాడు. శివశక్తి తన కన్న అంత బలంగా ఉండటానికి ఏమిటి కారణం? అది మట్టిలో నుంచి పుట్టినది. అందుకే దానిని అయిందే శక్తి తనకు లేదు. శివశక్తిని అయిందేవాడు కూడా మట్టినుంచే పుట్టుకు రావాలి.

ఈ విధంగా ఆలోచించి విష్ణువు, తన రక్తంతో తడిసిన మట్టి ఇంత తీసి, దానితో ఒక బొమ్మ తయారుచేసి, అందులో తీసు

పోగాడు. అది విష్ణుశక్తి. అది విష్ణువు నుంచి విల్లూ, బాణాబా తీసుకుని శివశక్తి పైన తలవడింది. రెండు శక్తులకూ మధ్య యుద్ధం ప్రారంభమయింది.

విష్ణుశక్తి ప్రయోగించే ప్రతి ఒక బాణానికి శివశక్తి ధరించిన కవచం ఒకలాతటగా తూడిపడి పోసాగింది. ఈ విధంగా ఆరు బాణాలకూ ఆరు కవచాలు తూడి పడి పోయాయి. శివశక్తి ఒంట మీద ఇక ఒక్క కవచం మాత్రమే మిగిలి ఉంది.

అస్థితిలో శివశక్తి యుద్ధం మూసి పోరి పోయి, సూర్యుణ్ణి శరణుబోచ్చాడు. శరణా గతుడికి అభయం ఇవ్వటం విధాయకం

గనక సూర్యుడు వెంటనే శివశక్తికి అభయం ఇచ్చాడు.

అంతలోనే శివశక్తిని తరుముతూ విష్ణువు సూర్యుడి వద్దకు వెళ్లి, శివశక్తిని విడిచి వుచ్చమన్నాడు.

శివశక్తి అభయం కోరింది విష్ణువు నుంచి అని తెలియగానే సూర్యుడు భయంతో పనికి పోయి, "స్వామీ, మీ వంగతి తెలియక నేను శివశక్తికి అభయం ఇచ్చాను. అత్యుద్దియిచ్చాడు విడిచి వుచ్చానంటే నాకు తీరని కళంకం కావ్వకంగా చుట్టుకుంటుంది. అందుచేత, నా మర్యాదా మీ మర్యాదా కూడా దక్కిలాగా ఏదైనా ఒక మార్గం మీరే ఆలోచించండి," అని విష్ణువును వెడుకున్నాడు.

విష్ణువు కొంచెం ఆలోచించి, "అలాగే చేద్దాం. శివశక్తిని నీ వద్దనే ఉండనియ్యి. ముందు ముందు భారతయుద్ధం వస్తుంది. అందులో ధృతరాష్ట్రుడి కొడుకులకూ,

పాండుడి కొడుకులకూ యుద్ధం జరుగుతుంది. పాండు మహారాజుకు భార్య కాబోయే కుంతి కన్యగా ఉండి, వరికార్తమై నిన్ను ప్రార్థిస్తుంది. అప్పుడు నీవు అమెకు ఈ శివశక్తిని పుత్రుడుగా ప్రసాదించు," అని సూర్యుడికి చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత విష్ణువు తన శక్తిని వెంటబెట్టుకుని ఇంద్రుడి వద్దకు వెళ్లి, "దేవేంద్రా, అది విష్ణుశక్తి. దీనిని నీ వద్దనే ఉంచి, ముందు ముందు కుంతి నిన్ను పుత్రభిక్ష వేడినప్పుడు అశక్తిని అమెకు ప్రసాదించు," అని చెప్పారు.

సూర్యుడూ, ఇంద్రుడూ కూడా విష్ణువు కోరిన ప్రకారమే చేశారు. అందుచేత కుంతికి కర్ణార్జునులు పుట్టారు. కర్ణుడు ఆ నాటి శివశక్తి. అర్జునుడు విష్ణుశక్తి. విష్ణువే ఆ కాలానికి కృష్ణుడుగా పుట్టి, భారత యుద్ధంలో అర్జునుడి చేత కర్ణుణ్ణి చంపించి, శివశక్తిని నిర్మూలించ జేశాడు.

శిథిలాలయం

3

[శివలూడి వెంట వచ్చివాసులందరూ తిరిగి శివరవల్లె చేరారు. విక్రమశేషుని, శివలూడికి కాకప్పత్రాయన్న ఒక నంది చూపి, తన కాక మరేకపాని బ్రహ్మపుత్రానదీ లోయల శేని వెళ్ళాకని చెప్పారు. శివలూడు, శిథిలాలయం నంది తెచ్చుని చెప్పినంతలో, ఒక విక్రమ కాదుడు వారి ముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. అందరూ నివ్వెరపోయారు. తరవాత—]

విక్రమకారుడు నిశ్చయంగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ శివలూడు నడిచింది. "మీరందరూ బలవన్మరణం పాలుకాదల చకపోతే, ఆ నంది యిటుయివ్వండి. నేను గత వెయ్యేళ్ళుగా శిథిలాలయం పూజారిని. దాన్ని చూడదలచి బ్రహ్మపుత్రానదీ లోయల శేని వచ్చిన వాడెవడూ యింత వరకూ ప్రాణాలతో బయటపడలేదు," అంటూ నంది కొనం చెయిచాచాడు.

అంతలో శివలూడు తాను మునిగిన భయనంభ్రమాల నుంచి తేరుకుని, విక్రమ కాదుడి శేని తీక్షణంగా చూస్తూ, "అంటి కొద్దిని అతిథిని—విలసని పేరంటంగా వచ్చి దుర్భాషలాడే వాడినైనానరే—తన్ని రగిలెయటం శివరులు చేయకూడని పనుల్లో ఒకటి. కనక, మర్కాదగా చెప్పుకున్నాను. వెంటనే బయటికి వెళ్ళిపో," అంటూ ముంకరించాడు.

వికృతాకారుడు కనిపించలేదు. ఇంటిచుట్టూ వున్న కంచెదారి దగ్గర యిద్దరు ముగ్గురు శబరులు వెంటడి యింటికి కావడా కాస్తున్నారు. శశిముఖి వాళ్ళను సమీపించి, "ఏకాదండా—అంత పాడుగున్న నల్లదుస్తులవాడు ఎటుపోయాడు?" అని ప్రశ్నించాడు.

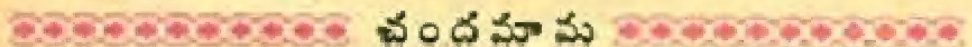
"నల్లదుస్తులవాడా? అలాంటివాడెవడూ యిటు రాలేదే!" అంటూ కావలివాళ్లు అశ్చర్యపోయారు. అంతలో ఎర్రగండు పెద్దగా మొరుగుతూ కొలను కేసి వంగిత్త సాగింది. విక్రమకేసరి, శశిముఖి దాన్ని వెంటడించారు.

"సరే, పోతున్నాను. శశిబాలయ పూజారి శక్తిపామర్థాలు నీకు తెలియవు. ఈ అవమానానికి ప్రతికారం చేసి తీరుతాను. అసేంపిలోవున్న కాశవత్రాలు నీ వంశనాశనానికి, విక్రమకేసరి వంశనాశనానికి మాత్రమే ఉపయోగిస్తవి," అంటూ వికృతాకారుడు ద్వారం కేసి వెళ్ళి కనబడకుండా పోయాడు.

అతడు తలుపు తెరవటంగాని, మూయటం గాని ఎవరికంటాబడలేదు.

శశిముఖి, విక్రమకేసరి చచ్చిన తేది ద్వారం దగ్గరకు పోయి తలుపు తెరిచి బయటికి చూశారు. బయట అంతా చీకటి.

వాళ్ళిద్దరూ కొలనుప్రాంతం చేరేసరికి, కొలనులో దభీమంటూ పిద బయ్యవైన వస్తువు వేడినశబ్దం విసబడింది. కొలను చుట్టూ ఒత్తుగా పెరిగివున్న చెట్ల చాటున నిదల్లా మానవాకారాలు కదలటం కనబడింది. విక్రమకేసరి చిన్న గొంతుతో, "శశిముఖి! అశబ్దంలో నన్ను దొంగ చాటుగా ముట్టడించిన దుర్మార్గులకు, ఆ వికృతాకారుడు నాయకుడని తెలుస్తూనే వున్నది. వాణ్ణిగాని లేక వాడి అనుచరుల్లో ఒక్కొక్క నొక్కొక్కయినా గాని మనం పట్టుకోగలిగితే, వికృతాకారుడి ఎత్తుగడలెమిటో మనం తెలుసుకోవచ్చు," అన్నాడు.

"దావుంది. అలా అయితే యిద్దరం ఒకే డిక్కుకేసి వెళ్ళటంకన్న వెళికవైపుగా పోవటం మంచిది. వాళ్ళు సాహసకులు, తమ ఉపయోగించడానికి వెనుదిరుగు. గాయపడినవాడు దొరికినా మన ప్రయత్నం ఫలించుంది," అంటూ శిఖిముఖి కొలనుకు ఎడమవైపు నున్న చెట్ల కేసి చొడుచికాడు. విక్రమశేనరి కుడివైపుకు పరిగెత్తాడు.

గురురుచెట్ల వెనక నుంచి శిఖిముఖికి దొంగల మాటలా, వాళ్ళు నడుస్తున్నప్పుడు కాలికింద పడిన ఎండుటాకులు చేసే కర కరధ్వని వినిపిచింది. ఎర్రగండు చాలా దూరం నుంచి మొరుగుతున్నది. అది అందరికన్న ముందు పోతున్న దొంగవాణ్ణివల్లే వెంబడిస్తున్నట్టున్నది. కుక్కను విరిస్తే తనకెంతో సహాయంగా వుంటుంది. కాని, దొంగరకు తను వాళ్ళను వెంబడిస్తున్నట్టు తెలిసిపోతుంది. పల్లె యువకుల్ని ముందుగా హెచ్చరించి వున్నట్టుయితే, వాళ్లందరి సాయంతో దొంగరను చుట్టుముట్టి పట్టుకునేవని. తనూ, విక్రమశేనరి ఒంటరిగా బయలుదేరటం పొరబాటే అయింది. ఇప్పుడేం చేయాలి?...

శిఖిముఖి యిలా అలోచిస్తున్నంతలో దొంగల్లో ఒకడు కొంచెం దిగ్గరగా, "పదండి,

పదండి. పూజారి దొర మూడోకన్ను తెరిచాడు!" అన్నాడు. ఆ వెంటనే నలుగురైదుగురు దొంగలు చెట్ల మాట్లు నుంచి గణగబా, బయటకి వచ్చి కొలనుకు అల్లంత దూరంలో వున్న మామిడితోపు కేసి పరిగెత్తసాగారు.

పూజారి దొర మూడోకన్ను తెరవటం ఏమిటి? అని అశ్చర్యపడుతూ శిఖిముఖి మామిడితోపు కేసి దృష్టి సారించాడు. అక్కడ ఒక మాను చక్కగా—అరేడడుగుల ఎత్తున ఏదో కాంతి కనురెప్పపాటులో అరుతూ వెలుగుతూ అతడి కంటబడింది. అది పూజారి మూడో కన్నా? అద్భుతం!

మరికొక పెద్ద, మామిడితోపులో వెలుగు కనబడుతున్న వైపుకు సూటిగా పరిగెత్తాడు.

అతడు తోపును సమీపించ బోతున్నంతలో అంతవరకూ మామె పక్కన కనబడుతున్న వెలుగు కాస్తా మాయమయింది. ఆ వెంటనే ఎవరో చిన్నగా మాట్లాడిన ధ్వని, నలుగు రైదుగురు నడిచి పోతున్న శబ్దమూ శబిముఖికి విసబడింది. అతడు ఆ శబ్దం వస్తున్న వైపుకు జాగ్రత్తగా సడవ సాగాడు. చెట్ల మాటు నుంచి ఏ శక్తువైనా తన మీద కత్తి విసరవచ్చునన్న భయం అతడికి కలిగింది.

శబిముఖికి తనకు కొంచెం ముందుగా నడిచి పోతున్నవాళ్ళు మాట్లాడు కోవటం మరింత స్పష్టంగా వినబడింది. వాళ్ళు తనను చూసి అంత నిర్భయంగా నడుస్తున్నారా అనుకున్నాడతను. అంతలో దొంగల్లో ఒకడు కొంచెం పెద్దగానే, "అది కుక్క కాదు, ఏకాదం, పూజారి దొరను చూస్తూనే కుయ్యే(కయ్యే) అనకుండా దాని దవడలు వెక్కుకుపోయినై," అన్నాడు.

వాడు మాట్లాడుతున్నది తన ఎర్ర గండును గురించి. దాన్ని యీ నీచులు చంపారా? ఆ అనుమానం కలగ్గానే శబిముఖి కోపంతో ఒళ్లు మరిచాడు. అస్థితిలో

వాడు వెయ్యేళ్ళుగా శిథిలాలయానికి పూజారిగా వుంటున్నట్టు చెప్పాడు. ఇప్పుడు మూడో కన్ను తెరిచి మూస్తున్నాడు. ఇదంతా మోసమా లేక వాస్తవమా?...

శబిముఖి యలాంటి సంశయాలతో కొట్టు మిట్టాడుతూనే మామిడితోపు కేసి పరిగెత్త బోయేంతలో ఎర్రగండు వెబ్బుతిన్నదానిలా కుయ్యోమంటూ పెద్దగా అరిచింది. ఆ అరుపు వింటూనే శబిముఖి ఉగ్రులైపోయాడు. తన కుక్కను దొంగల్లో ఎవడో గాయపరిచి వుంటాడు. వాళ్ళ నెత్తురు కళ్ళ చూడాల్సిందే. పూజారి గుండెల్లో ఈటె గుచ్చి తీరడాను. 'ఓ, ఇవరమాతా!' అంటూ శబి

అతడు వెనక ముందులు చూసుకొనుండా,
 "దుర్మార్గులారా, అగండి! ఈటె దెబ్బ
 కాచుకొండి!" అంటూ ముందు కురిశాడు.
 కాని, అతడు నాలుగైదు అంగలు వేళదో
 లేదో, ఎడమ కాలి కింద భూమి చప్పున
 కుంగిపోయింది. ముందుకు పడబోయిన
 వాడల్లా తమాయించుకుని, కుడి కాలి
 సూతంతో, ఎడమకాలును పైకి లాగబోయేం
 తలో, కాలికి తాడులాంటి దేదో గట్టిగా
 బిగుసుకు పోయి పైకి గుంజింది. మరు
 క్షణం కిక్కిముని చెట్టుకొమ్మ కొకదానికి
 ఒంటికారి పట్టుతో తలకిందులుగా వేళ్ళాడ
 సాగాడు. అప్పుడైతే కొద్ది అతడి కుడి
 చేతిలో వున్న యీటె గుప్పెట పట్టు నుంచి
 జారిపోలేదు.

తను ఎంత ఘోర ప్రమాదంలో చిక్కు
 కున్నదీ కిక్కిముని అర్థం చేసుకునే లోపలే
 చెట్ల చాటు నుంచి అవహాస్యం చేస్తున్నట్టు
 పకపక మంటూ నవ్వు వినిపించింది.
 ఆ వెంటనే ఒక గొంతు, "పూజారి దొరా!
 కొదమనింగాన్ని అనుకునేవాణ్ణి, కుంటేలు
 పిల్ల కింద ఉచ్చులో పట్టేశాం. ఇప్పుడేం
 చేద్దాం?" అని అడిగింది.

"కొందరపడి అప్పుడే వాడి చర్మం
 ఒంచకండి. కొంచెం ఎడం ... మరీ నమి

పాని కొస్తే, నా మూడో కంటి చేదికి భస్మమై
 పోతాడు," అంటూ వికృతాకారుడు చెటు
 చాటు నుంచి బయటికొచ్చాడు. అతడు
 తన మూడో కన్ను అంతలోనే మూయటం
 తెరపటం కిక్కిముని చూశాడు. ఈ వికృతా
 కారుడా కిక్కిలాలయ పూజారి? అను
 కున్నాడు కిక్కిముని. తమ ఇంటిలోకి వచ్చి
 నవ్వుడు ఏదికి నివ్వలా భగ్గుభగ్గున
 మందుతూ అదే మూడో కన్ను వున్నట్టు
 తాను గమనించలేదు. వాడు ఈటె పోటుకు
 అందేంత నమిపానికి వస్తే ఎంత బాధం
 దును, అనుకుంటూ కిక్కిముని ఈటెను
 బాగా చాచి, పూజారి కేసి దూగేందుకు

శరీరాన్ని బలంగా కదిలించాడు. అతడి ప్రయత్నం ఏమిటో గ్రహించిన ఇద్దరు ముగ్గురు దొంగలు, తమ నాయకుణ్ణి ప్రమాదం నుంచి కాపాడేందుకు శిశిముఖి పక్కకు వచ్చి నిలిచారు.

"ఒహో, యీ అటవికుడు తన చేతిలోని ఘాతక పుల్లతో నన్ను పొడవాలని చూస్తున్నట్టున్నదే!" అని ఘజారి వికవిక మంటూ నవ్వి, "ఒరే, పుల్లకుంకా, నీ చర్మం యింకా అణగలేదా? తొందర పడకు," అంటూ ఒక్క క్షణం ఆగి, అంతలోనే పెద్దగా చప్పట్లు చూస్తూ, "తల తిప్పగబిగితే చూడరా, పక్షి! నీ శరీర

పల్లెను నా మూటో! నేత్రానికి అమంకి చేస్తున్నాను," అన్నాడు.

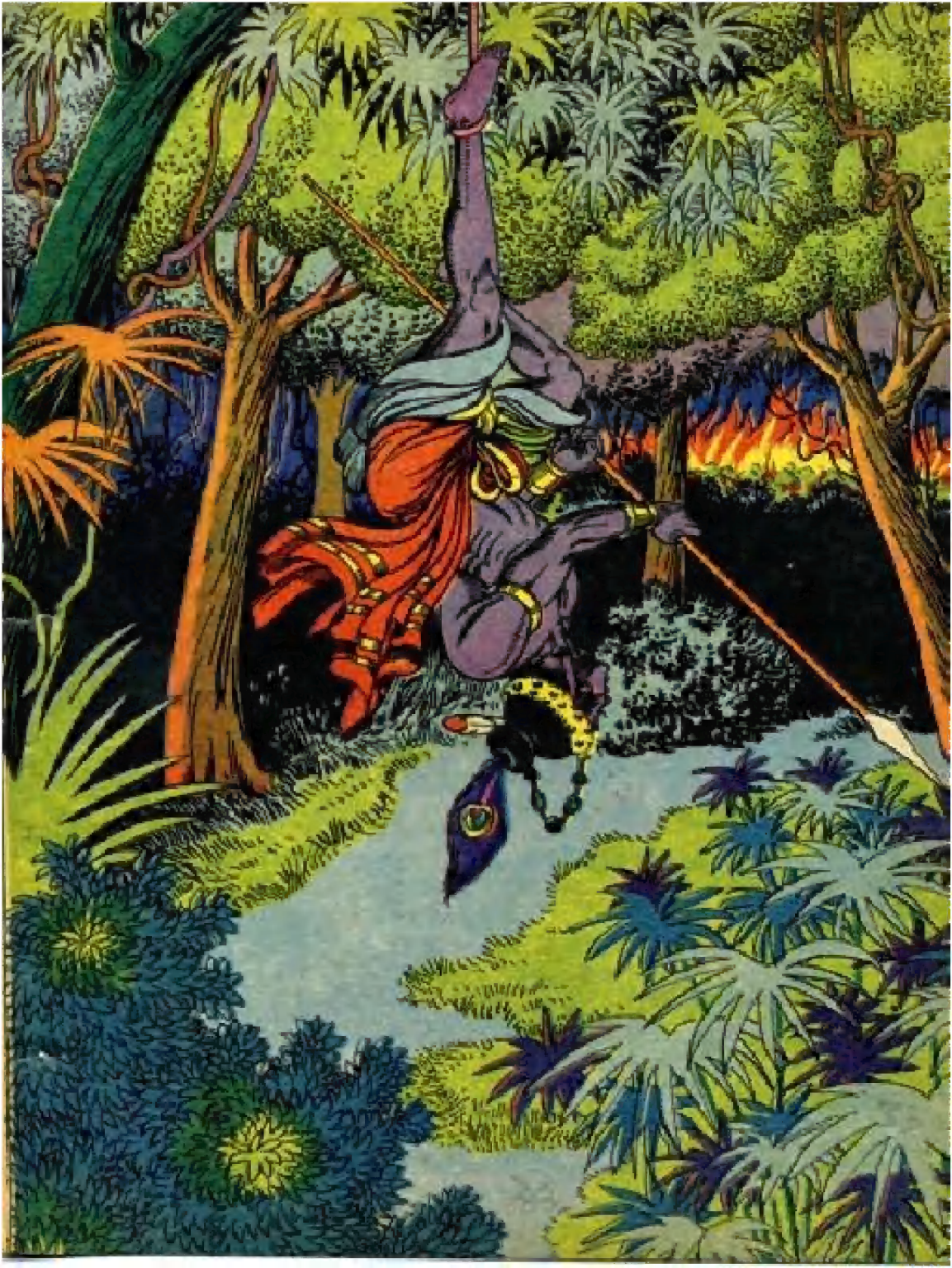
శిశిముఖి పట్టబలవంతాన తల పక్కకు తిప్పి పల్లె కేసి చూశాడు. పల్లెలో పెద్ద మంటలు లేస్తున్నవి. పల్లె తగలబడి పోతున్నట్టు తెలియగానే అతడు ఎక్కడలేని ఉద్రేకంతో, కాలిని బిగించి పట్ట వున్న తాడును తెంచుకునేందుకు పెనుగు రాయతూ, "దుర్మార్గుడా, నీ సేవకుల్ని పంపి, పల్లెకు నిప్పు పెట్టించావా? నీకు దావు తప్పదు. కొద్ది సేపల్లోనే మా వాళ్లంతా యిక్కడికి వచ్చి నిన్ను చిత్రపథ చేస్తారు," అన్నాడు.

ఘజారి పకపక నవ్వి, "నీ వాళ్లంతా యిక్కడికి రాకుండా వుండేందుకే పల్లెకు అగ్ని పెట్టాను. అందరూ ఎవరి కొంపలు వాళ్ళు చల్లార్చుకునే ప్రయత్నంలో వుంటారు. అది సరేకాని, నిన్ను ప్రాణాలతో పదుల్తాను. ఆ తాళపత్ర గ్రంథాలున్న నంచి నాకు తెచ్చిస్తావా?" అన్నాడు.

"తాళపత్రాలు కాదు, నీ తల సరికి విశ్రమకేసరి తీవ్రబోతున్నాను," అంటూ శిశిముఖి బాగా చేయి చాచి ఈటెను ఘజారి కేసి విసిరాడు. కాని, అదే సమయంలో ఒక దొంగ అడ్డు రావటంతో ఈటె

***** చందమామ *****

వాడి భుజంలో గుచ్చుకున్నది. వాడు ఒక చావు కేక పెట్టి విరుచుకుపడ్డాడు.

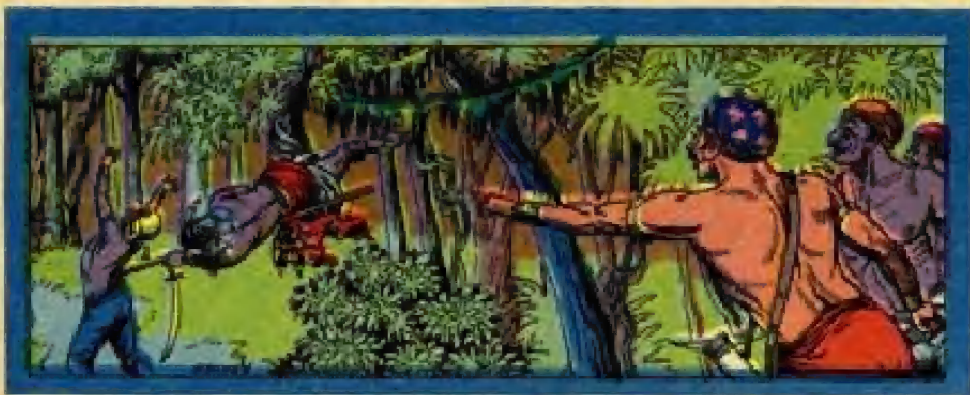
"చిడు నే ననుకున్న చా విక వ్వా మూఢుడు, సాహసి. కాలి కట్టు విప్పి, మెడకు తగిలించి లాక్కురండి. నేను మహా వృక్షాల మీదుగా నడిచి, అడ్డదారి వెంట అరణ్యం చేరతాను," అంటూ పూజారి పెద్దపెద్ద అంగలు వేస్తూ మాను చాటుకు వెళ్ళిపోయాడు.

పూజారి కనబడకుండా పోగానే, దొంగ లందరూ ఒక చోట కూడి, గాయపడిన తమ అనుచరుల గాయాలకు కట్టు కట్టారు. గాయపడిన వాళ్ళల్లో ఒకడు మూలుగుతూ, "ఒరే, అబ్బిగాళ్ళూ. ఇక మన దారిన మనం పోదాం. ఈ పూజారిని నమ్మి మన ప్రాణాల మీదికి తెచ్చుకోవటం ఎందుకు?" అన్నాడు.

"నేరు ముయ్యరా పిరికి నవ్వాసి. పూజారి దొర మన కిచ్చిన బంగారం

మాటేమిటి? ఆ దొరకు మనం చేసిన ప్రమాణం సంగతేమిటి? మన మేరవ్వా నీతి జాతీ లేనేళ్ళమా?" అంటూ కసిరాడు ఒక దొంగ.

"అసలు పాట్లన్నీ యీ అడివి దున్న గాడు యిక్కడికి రావటంతో మొదలయినై. చిట్టి వెంట పెట్టుకుపోయే క్రమ మన కెందుకు? పారిపోవాలని మాస్తే చంపా మని చెప్పొచ్చు. కత్తితో గుండెల్లో ఒక్క పోటు పోయిస్తాను," అంటూ దొంగల్లో ఒకడు మీసం మెరిచేస్తూ లేచి కత్తి ఎత్తి కలిములివి పొడవబోయాడు. కాని, శిలిములి తన యాపెతో చాన్ని పక్కకు నెట్టి, అదే సమయంలో దొంగను యాపెతో గట్టిగా పాడి చాడు. ఆ పోటు దొంగ పిప్పుకు తగిలించి. వాడు బాధతో అరిచాడు. మిగతా దొంగలు కోవంతో ఒళ్ళు మరిచి, "చంపండి!" అంటూ ఒక్కపారిగా శిలిములి మీద కత్తులు ఎత్తారు. —(అంకా వుంది)

మిత్రద్రోహం

వినుగు చెందని ఏశ్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పైనుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పుటి లాగే మౌనంగా కృకనం చేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, "రాజా, నీవు ఇలా శ్రమపడతానని ఎవరికైనా మాట ఇచ్చి ఉన్న వడిలో అమాట నింకెట్లు బోవటం ప్రశంసనీయమే. స్వర్ణపురి మంత్రి కొడుకైన కృతవర్మ లాగా మిత్రద్రోహం చెయ్యటం ఎంత మాత్రమూ కూడదు. శ్రమతెలియ కుండా ఉండగలందులకు నీకు కృతవర్మ కథ చెబుతాను, విను." అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు.

పూర్వం స్వర్ణపురిని కులపర్తి అనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయనకు కుంతలక్ష్మి అనే మంత్రి ఉండేవాడు. ఆ మంత్రి సహాయంతో రాజు తన సగరాన్ని చాలా సమర్థతతో పరిపాలించేవాడు.

బేతాళ కథలు

చందమామ

ఉన్నది. సుదర్శనుడు వనివాడై ఉండగానే ఒక గొప్ప జ్యోతిష్ముడు అతని బాతశం చూసి, ఆ కుర్రవాడికి 17 ఏళ్ళు నిండే సమయంలో ఒక గండం ఉన్నదని, రాజుగా పట్టాభిషిక్తుడయ్యేదాకా అతను రాజ్యం విడిచి పోరాడని, అలా పోయిన వశంలో అతనికి వ్యర్థపురి సింహాసనం దక్కుదని చెప్పి ఉన్నాడు.

ఈ సంగతిని రాజు తన మనస్సులోనే రహస్యంగా వాచుకున్నాడు, చివరకు మంత్రితనా చెప్పలేదు.

తండ్రి ఉత్తరువుకు కారణం తెలియక సుదర్శనుడు చాలా అకాభంగం చెందాడు. తాను తప్ప రాజ్యంలో ప్రతిఒకడూ రాజ్యం చాటి వెళ్ళవచ్చు, కాని తాను మాత్రం వెళ్ళరాదు. ఇది రాజకుమారుడికి దుర్బరమనిపించింది. అతను ఈ విషయం తన మిత్రులైన కృతవర్మతో దీర్ఘంగా ఆలోచించిన మీదట, ఇద్దరూ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు. అదేమిటంటే రహస్యంగా పరకాయప్రవేశ విద్య నేర్చుకోవటం.

వాళ్ళు ఒక విఘ్నాన్ని పట్టుకుని ఆ విద్యను స్వాధీనం చేసుకున్నారు.

"ఇప్పుడువా శరీరంలో సుప్తప్రవేశించు. నీ శరీరంలో నేను ప్రవేశించి, నీ దూమంలో

రాజు కొడుకు సుదర్శనుడూ, మంత్రీ కొడుకు కృతవర్మ అబాల్యమిత్రులు. ఒకే ఊరు వాళ్ళు. సదహాలో ఏడు వచ్చేదాకా ఇద్దరూ ఒకే గురువు వద్ద చదువుకుని, విద్యాభ్యాసం పూర్తి చేశారు.

చదువు పూర్తి కాగానే, రాజు కొడుకైన సుదర్శనుడికి బేగాటన చెయ్యాలన్న కోరిక తీవ్రంగా కలిగింది. అతను తండ్రితో ఆ మాట చెలితే, రాజు అందుకు అసమ్మతి తెలిపటమే గాక, అతను దేశపు పాలిమేరలు చాటకుండా గట్టి బందబిస్తు చేశాడు.

రాజు తన కొడుకును రాజ్యం చాటి పోకుండా నిర్బంధించటానికి కారణం

దేశాటన చేసి వస్తాను. నీ రూపంలో ఉన్న నన్ను ఎవరూ అవదు," అన్నారు సుదర్శనుడు.

కృతవర్మ మొదట ఈ ఏర్పాటు గురించి భయపడ్డాడు.

"మనిద్దరమూ రాజాజ్ఞను ఉల్లంఘిస్తున్నాం. ఇది సేరమే. అయినా నీ కోసం అంగీకరిస్తున్నాను, ఏ పరిస్థితులలోనూ నువ్వు ఆరువెలల లోపుగా తిరిగి వచ్చి, నా శరీరాన్ని నాకిచ్చి, నీ శరీరాన్ని నువ్వు తీసుకోవాలి. అలా చేస్తానని ప్రమాణం చెయ్యి," అన్నారు కృతవర్మ సుదర్శనుడితో.

సుదర్శనుడు ప్రమాణం చెబాడు. ఇద్దరూ శరీరాలు మార్చుకున్నారు. సుదర్శనుడు కృతవర్మ శరీరంతో వెటకు వెళ్ళి నెలం మీద బయలుదేరి దేశాటన చెయ్యి బోయాడు. అతన్ని ఎవరూ అవలేదు. కృతవర్మ రాజకుమారుడి శరీరంతో అంతఃపురానికి వెళ్ళి, అక్కడ తానే రాజకుమారుడైనట్టు మనులుకున్నారు.

కొంతకాలం గడిచింది. వెటకు వెళ్ళిన తన కొడుకు తిరిగి రావందుకు మంత్రి చాలా దీగులు పడ్డాడు. భటుల చేత ఎంత వెతికించినా ఆరణ్యంలో అతని కళేబరమైనా దొరకలేదు.

ఇంతలో ఒకనాడు హఠాత్తుగా రాజు చనిపోయాడు. రాజకుమారుడి రూపంలో ఉంటున్న కృతవర్మకు పట్టాభిషేకం జరిగింది. రాజ్యభారమంతా మంత్రి చేస్తున్నాడు. కాని కొడుకు కోసం ఆయన లోలోపల పడే సంకోభం మనోవ్యాధిగా పరిణమించి ఆయనను కుంగబెట్టున్నది.

తన తండ్రి తనకోసం మనోవ్యాధితో కనిపించు కృతవర్మ ఏమీ చెయ్యలేని స్థితిలో ఉండి పోయాడు. "నేనే కృతవర్మను" అని తండ్రికి నిజం చెప్పేద్దామని అతనికి అనేక పర్యాయాలు బోలదాకా వచ్చింది. కాని అతను మంత్రితో అలా

నిజం చెప్పిస్తే చాలా ప్రమాదం ఉన్నది. మంత్రి తనను ఒక్కక్షణం కూడా రాజుగా ఉండనివ్వడు. ధర్మం ఏ మాత్రం భంగమైనా ఆయన సహించడు. సింహాసనం మీద ఎవడూలేకుండా పోతే దేశానికి ఇరుగు పొరుగు దేశాల రాజుల పల్ల ప్రమాదం ఉంటుంది.

అందుచేత కృతవర్మ తాను రాజులా తండ్రి దగ్గర ఆధీన యిస్తూ, కృతవర్మ క్షూడా దేశసంచారం చెయ్యాలని శీఘ్రమైన కోరిక ఉండేదని, అతను అందుకే వెళ్ళాడని, త్వరలోనే తిరిగి వస్తాడని దైర్యం చెబుతూ వచ్చాడు.

నిజానికి కృతవర్మ కూడా రాజకుమారుడి చాకకోసం ఎంతో ఆత్రుంగా ఎదురు చూస్తున్నాడు. అతనికి ముళ్ళమీద ఉన్న శ్మశ్రితి ఉన్నది. అయినెలలు గడిచాయి. రాజకుమారుడు తిరిగి రాలేదు.

మంత్రి క్రమంగా మంచం వట్టాడు. ఆయన తనకు మరణకాలం సమీపించి నవ్వుడు రాజుగా ఉన్న కృతవర్మను పిలిచి, "నాయనా, నాకు నా కొడుకు ఒకటి, నువ్వు ఒకటి కాదు. నా కొడుకు కనబడకుండా పోయినప్పటి నుంచి నిన్నే నా కొడుకుగా చూసుకుంటున్నాను. అంత కాలమూ నేనే రాజ్యభారం మోశాను. ఇక నుంచి ఆ భారం నీమీద పడుతుంది. పోయిన రాజుగారూ, నేనూ కూడా ధర్మపాలన గురించి ఎంతో శ్రద్ధవహించాం. నువ్వు కూడా మీ తండ్రి లాగానే ఏ పరిస్థితిలో కూడా ధర్మాన్ని నిలబెట్టి రాజ్యం చేస్తానని నాకు మాట ఇస్తేనే గాని, నేను నిశ్చింతగా కన్ను మూయలేను," అన్నాడు.

మంత్రి కొరిస ప్రకారమే కృతవర్మ ప్రమాణం చేశాడు. మంత్రి ప్రాణాలు వదిలాడు.

కృతవర్మ తండ్రికి చేసిన ప్రమాదాన్ని అక్షరాలా నిలబెట్టుకున్నాడు. అతని

పాటనలో ప్రజలు పాతరాజునూ, పాత ఆరునెలల లోపల తిరిగి వస్తానని నీకు మంత్రినీ తెలికగా మరిచిపోయాడు.

రాజుకుమారుడు తిరిగి రానలేదు.

ఒక సంవత్సరం గడిచింది.

ఒకనాడు కృతవర్మ వెలుకు బయలుదేరి వెళ్ళాడు. అరణ్యంలో ఒక దిబ్బక ఎగిరి వచ్చి అతని భుజం మీద వారింధి. దాని వింత ప్రవర్తనకు అతను ఆశ్చర్యపోతూ, దాని కేసి చూ సేంతలో ఆ పక్షి ఇలా చెప్పసాగింది.

"నన్ను గుర్తింపు లేదా, మిత్రమా? నేను సుదర్శనుణ్ణి. నా చరిత్ర నీకు చెప్పటానికి ఇవాళ అవకాశం దొరికింది. నేను

మాట ఇచ్చాను. కాని నాకు ప్రవంచం చూస్తున్న కొద్దీ ఇంకా చూడాలనిపించింది. మన రాజ్యానికి తిరిగి రాబు ద్విపుట్టలేదు, మన రాజ్యంలో నీవానికేమున్నది? ప్రపంచంలో ఎన్నో వింతలు చూశాను. ఇంతలో నా కొక ప్రమాదం సంభవించింది. ఒక అరణ్యంలో ఒక వరభక్షిక్తుడైన రాక్షసుడు నన్ను పట్టుకుని తన గుహకు తీసుకు పోయాడు. నన్ను వాడు చంపి తిండ్లాడని తెలుసు. ఆ సమయానికి నాకీ దిబ్బక శరీరం దొరికింది. అందులో ప్రవేశించాను. ఇప్పుడు నాకు ప్రవంచం చూడటానికి మరింత

మంచి అవకాశం దొరికింది. నేనిక్కడికి రాకనేరదును, నీ శరీరం నాకనమై పోయిందని తెలపటానికి, బరిగిన పాదబాటకు నీకు కిరీటాని చెప్పుకోవటానికి వచ్చాను. ఇక నాకు సెలవియ్యి."

ఈ మాటలు అని నిలుక కాస్తా చెట్లల్లోకి ఎగిరిపోయింది.

జేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, కృతవర్మ తన మిత్రుడి శరీరం అతనికి ఇచ్చేసి, తాను మరొక శరీరం ఎందుకు చూసుకోలేదు. అలా చెయ్యకపోవటం మిత్రద్రోహం కాదా? కృతవర్మ మిత్రద్రోహం చెయ్యటానికిమీది కారణం? రాజ్యకాంక్ష? తన శరీరాన్ని తన మిత్రుడు రాక్షసుడివార పెట్టాడని భావమా? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పుకపోతే నీ తండ్రిని పోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "కృతవర్మకు మిత్రద్రోహం అంటగట్టటానికి ఒక్క కారణం

కూడా ఉండదు. ఏ విధంగా చూసినా సుదర్శనుడు రాజ్యాధికాధానికే అర్హుడు కాదు. ఆ సంగతి ముందు బోధిమిట్టకు చెప్పాడన్నది అలా ఉంది, అతనికి దోచటం చెయ్యాలన్న అవకాశం సహస్రాంశమైనా రాజ్యపాలన చెయ్యటంలో లేదు. కృతవర్మ నిజంగా రాజ్యకాంక్షిగల వాడైతే తన పేరేపాతుడి రాకకోసం అంతగా ఎదురు చూడదు. అదీ గాక అతను తన తండ్రి దగ్గర ప్రమాణం చేసి, అప్రమాణాన్ని నిలబెట్టుకున్నాడు. తాను తన తండ్రికి చేసిన ప్రమాణాన్ని తన పేరేపాతుడికి మార్చటం పాపగడు. అందు చేత కృతవర్మ రాజకుమారుడి శరీరాన్ని రాజకుమారుడికి తిరిగి ఇవ్వక పోవటంలో భోవం ఏమీ లేదు," అన్నాడు.

రాజా కీ విధంగా మౌనభంగం తలగగానే జేతాళుడు కవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెప్పెక్కాడు. (కల్పితం)

సుతివ్రత

ఒక గ్రామంలో రైతు దంపతులు ఉండే వారు. వారికి ఒక ఇల్లూ, కొంత పొలమూ ఉండేవి. పొలం మీద వచ్చే గింజలతో వారికి ఏ శపాల్లా లెకుండా జీవితం సుఖంగానే గడిచిపోతున్నది.

రైతు కున్న చిక్కల్లా ఏమిటంటే, అతని భార్యకు అమితమైన మతిమరుపు. ఈ క్షణం చెప్పిన మాట మరుక్షణం మరిచి పోయేది. ఇందువల్ల రైతుకు చాలా ఇబ్బందిగా ఉండేది; అయినా అతను భార్యను ఏమీ అనలేక, నవ్వించి ఉారు కుంటూవచ్చాడు.

ఒక రోజు రైతు పొలం పనులు ప్రారంభించడానికి బయలుదేరి పోతూ, తన భార్యతో, యాము పొద్దెక్కే సరికి అన్నం కట్టుకుని పొలానికి రమ్మని చెప్పి, కూలీలను వెంటబెట్టుకుని వెళ్ళిపోయాడు. భార్య నలెనని తల అడిచింది.

కొంచెం సేవయాక పొరుగింటి మనిషి వచ్చి, రైతు భార్యతో ఏవేవో కబుర్లు పెట్టుకున్నది. ఆ కబుర్లతో రైతు భార్య తన భర్త భోజనం మాట మరిచిపోయింది. యాము పొద్దు ఎక్కనే ఎక్కింది. ఇంకా కబుర్లు పూర్తి కాలేదు.

పొరుగింటి మనిషి వెళ్ళిపోయాక రైతు భార్యకు తన భర్త చెప్పిన మాట గుర్తు కొచ్చింది. అప్పుడామె గబగబా పంట పని ప్రారంభించింది.

పొలం దగ్గర ఉన్న రైతు తన భార్య కోసం ఎదురుచూసి, ఎదురుచూసి, తానే ఇంటికి వచ్చేవాడు. అప్పుడే భార్య పొయిలోకి కట్టెలు తెస్తున్నది. రైతు మండిపడి, కట్టెపెడుతో భార్యను వాలుగు వాది, తానే పంట చేసుకుని తిని, తిరిగి పొలానికి వెళ్ళి పోయాడు. రైతు భార్య ఏడుస్తూ మంచంలో పడుకుంది.

మర్నాడు ఉదయం రైతు మళ్ళీ పొలానికి బయలుదేరుతూ, గింటికి లోబ చెప్పినట్లే, యాము పొద్దెక్కినరికల్లా పొలానికి అన్నం కట్టుకురమ్మని, లెకపోతే చిర్రెస్తానని హెచ్చరించి వెళ్ళిపోయాడు.

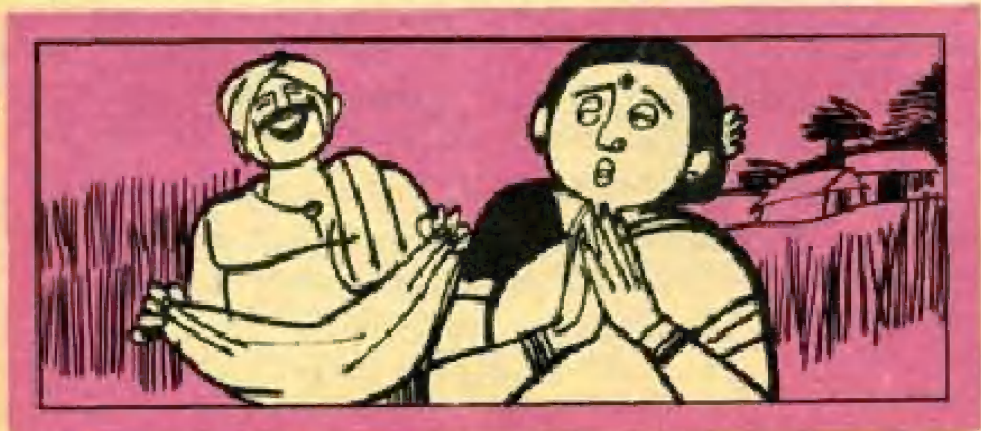
కాని అది వేళకు పోయింది మనిషి మళ్ళీ వచ్చి కబుర్లు ప్రారంభించింది. అది వెళ్ళిపోయినరిక యాము పొద్దెక్కింది. అప్పుడుగాని రైతుభార్యకు మొగుడి మాటల్లావకం రాలేదు. ఇంకాస్పెవట్లో మొగుడు ఇంటికి వచ్చి తన ఒళ్ళు హలానం చేసిస్తాడు. ఈ లోపల తాను పంట చెయ్యటం సాధ్యమయే పని కాదు.

రైతుభార్యకు ఒక ఉపాయం తట్టింది. అమె ఒక గిన్నెలో ఇన్ని బియ్యము, మరొక దిన్నె గిన్నెలో తరిగిన కూర ముక్కలూ ఉంచి, రెండు గిన్నెల్నా ఒక వాని మీద ఒకటి పెట్టి మూటకట్టి నెత్తిన పెట్టుకుని, పొలానికి బయలుదేరింది.

భార్య ఎంతకూ రాకపోవటం చూసి, ఇంటికి బయలుదేరుదా మనుకుంటున్న రైతు, భార్యను అంతదూరాన చూసి, ఎదురు వెళ్ళి, "ఎందుకింత అలవ్వం చేశావు? నీ మతిమరపు మందా!" అంటూ అమెను ఈ దవడా అదవడా వాయిదాడు.

రైతుభార్య తన నెత్తి మీది మూట కింద పెట్టి, నూర్చుడి కేసి తిరిగి దణ్ణంపెట్టి, "ఓ నూర్యభగవానుడా, నా మొగుడు పెట్టె బాధలు పడలేకుండా వున్నాను. నేనే గనక పతివ్రత నైతే, అన్న మంతా బియ్యంగానూ, వండిన కూరంతా పెచ్చిముక్కలూ గానూ అయిపోవుగాక!" అన్నది.

రైతు మూట విప్పి చూస్తే వట్టి బియ్యమూ, తరిగిన పంకాయ ముక్కలూ మాత్రమే ఉన్నాయి. రైతు తన భార్య అమాయకపు పెత్తుకు విరగబడి నవ్వి, అమెను, కిక్కింది ప్రయోజనం లేదని తెలుసుకున్నాడు.

దార్శన్యం

కొంపిల్ల నగరం వెలివలగా, అరణ్యానికి సమీపంలో ఒక ముసలిమ్మ గుడిసె వేసు కుని ఉంటూ ఉండేది. ఆ ముసలిమ్మకు నా అన్న వారెవరూ లేరు. తన శరీర కష్టం తప్ప ఆమెకు మరో జీవనాధారం ఏమీ లేదు. కష్టపడి పనిచేసే వయసు కూడా వాటిపోయి, ఆమె తాను కూడతెట్టిన కొద్ది డబ్బుతోనూ ఎలాగో జీవిస్తుంటే, ఒకవారు ఆమె వద్దకు కొందరు దొంగలు వచ్చి, ఆమె చేతికి వున్నట్లంగా దబ్బిచ్చి, తమకు వంట చేసి పెట్టమన్నారు.

అది మొదలు దొంగలు రాత్రి పొద్దు పోయి రావటమూ, ముసలిమ్మ పెట్టిన తిండి తినటమూ, అరణ్యంలోకి వెళ్లిపోవ డమూ జరుగుతూ వచ్చింది. అదే సమ యంలో నగరంలో దొంగతనాలు ఎక్కువై నట్టు కూడా ముసలిమ్మ చిన్నది. అయినా ముసలిమ్మ మాటాడక ఊరుకున్నది.

ఎందుచేతంటే, దొంగల భర్తమూ అంటూ ఆ ముసలిదానికి ఆట శ్రమ లేకుండా పోయిగా గడిచిపోతున్నది. వాళ్ళు తమ భోజనం ఇర్బు కింద ఇచ్చే డబ్బులో ముసలిమ్మకు చాలా మెగులుతున్నది. అది గాక మూల మన్న ఈ ముసలిమ్మను దొంగల అచూకీ అడిగినవారు కూడా లేరు.

కొంపిల్ల రాత్రిన సత్కవర్ష అపాదారణ వరాశ్రమపంతుడు, ఆ యనకు ముగ్గురు భార్యలున్నప్పటికీ సంతానం ఒక్క అడవిల్లి మాత్రమే. ఆమె పెరు కనక నుందది. ముగ్గురు తల్లుల బిడ్డగా అది గారాబంగా పెరిగిన ఆ పిల్ల భూలోక రంభ లాగా తయారయింది.

సత్కవర్ష తన కుమార్తెకు పెళ్లి చేసే ఆలోచనలో ఉన్నాడని తెలిసి, ఎక్కడెక్కడి రాజకుమారులూ, రాజులూ అమెను చివారు మాడ గొరారు. కాని రాజకుమార్తె వారి

నందరినీ తిరస్కరించింది. అలా తిరస్కరించబడిన వారిలో సువీరదేశపు రాజైన చండవర్మ ఒకడు. మిగిలినవారి లాగా అతను రాజకుమార్తె తిరస్కారాన్ని అమోదింపక, అమెనే పెళ్ళాడతానని హెచ్చరించిన కవలలు చేశారు. తనకు సైనికబలమే ఉన్నట్టుంటే చండవర్మ కాంపిల్య నగరం మీదికి చండవర్మ వచ్చి ఉండేవాడే. కాని అది కలలో కూడా సాధ్యం కాదు. సత్యవర్మ ఒక్క ఘడియ కాలంలో చండవర్మనూ, అతని బలాలనూ మట్టుకెట్టగలడు. అందుచేత చండవర్మ ఇతర మార్గాలు అలోచించవలసి వచ్చింది.

కనకసుందరిని ప్రేమించిన యువకుడు మరొకడు కూడా ఉన్నాడు. అతను కటక దేశపు యువరాజు మహీధరుడు. అతను అజ్ఞాతంగా దేశాలు తిరుగుతూ కాంపిల్య నగరం వచ్చి, ఉద్యానవనంలో రాజకుమార్తెను చూసి, అమె అద్భుత సౌందర్యానికి విశ్వేష్టుడై పోయాడు. ఆ సమయంలోనే రాజకుమార్తె కూడా అతన్ని చూసి, తనను పరించ వచ్చిన వారందరి కన్నా ఈ యువకుడు ఎంతో అందంగా ఉన్నాడనుకున్నది.

రాజకుమార్తె తన చెలికత్తెలతో వెళ్లి పోయాక మహీధరుడు అమెను గురించే ఆలోచిస్తూ, పరధ్యానంలో ముసలమ్మ గుడిపె ఉంటే ప్రాంతానికి వచ్చాడు. అతను, దాహం కావటం చేత, ఆ గుడిపెలో ప్రవేశించి, ముసలమ్మను మంచిని రిప్రమని అడిగాడు. ముసలమ్మ అప్పటి టోంగల కోసం పంట ప్రారంభించింది.

అమె ఇచ్చిన మంచిపేరు తాగి మహీధరుడు, "ఈ గుడిపెలో ఏటోబాటు ఇంకా చాలామంది ఉన్నారా, అవ్వా? పెద్ద పంట చేస్తున్నట్టున్నావు?" అన్నాడు.

"నా కేవలమే, నాయనా? ఈ పంటకా ముఖావాళ్ళ కోసం, నెలరోజులుగా

వాళ్ళు రాత్రిళ్ళు నా చేత వంట చేయించుకుంటున్నారు. ఇవాళతో వదిలిపోతారులే. ఇవాళ రాత్రితో వాళ్ళు వచ్చినవని అయిపోతుందట," అన్నది ముసలమ్మ.

"ఎవరా ముతావాళ్ళు? వాళ్ళది ఏ దేశం? వాళ్ళు ఉంటేది ఎక్కడ?" అని మహిధరుడు అడిగాడు.

"వాతో వాళ్ళు ఆ సంగతు లెవీ చెప్పలేదు, నాయనా. వాళ్ళు కనిపించినది మొదలు దొంగతనాలు నగరంలో జాప్తి అయినాయని చెప్పుకుంటున్నారు. అదంతా చిళ్ళ వనేనేమో?" అన్నది ముసలమ్మ.

ఈ ముతా సంగతి అంతు తేల్చుకోవాలని మహిధరుడికి తోచింది. అతను ముసలమ్మతో, "ఈ రాత్రి నన్ను కూడా నీ గుడిసెలో ఉండనిస్తావా అవ్వా?" అన్నాడు.

"అమ్మో, దొంగలకు తెలిస్తే నిన్నూ, సన్నూ కూడా చంపిస్తారు. వాళ్ళు వచ్చేసరికి చాలా రాత్రి అవుతుంది. ఈ లోపుగా వంట పూర్తి చేసి నీ కింక అన్నం పెట్టగలను. కాని వాళ్ళు వచ్చేసరికి నువ్విక్కడ ఉండరాదు," అన్నది ముసలమ్మ.

మహిధరుడు అమె పెట్టిన భోజనం తిని, "వస్తాను, అవ్వా. మళ్ళీ కనిపిస్తానులే!" అని అమె వద్ద పెలపు తినుకున్నాడు.

అయితే అతను అది దూరం వెళ్ళలేదు. ముసలమ్మ ఉంటే గుడిసె ముందున్న చెట్టిలో ఒక ఎత్తయిన చెట్టెక్కి, కొమ్మల మధ్య కనవడకుండా కూర్చున్నాడు.

అర్ధరాత్రి చాటినాక వదిమండి గుర్రాల మీద గుడిసె దగ్గరికి వచ్చారు. వారు కొద్ది గొట్టిన ధనం ఏమీ వారి వెంట ఉన్నట్టు లేదు. ఒక గుర్రం మీద పెద్ద మూట మాత్రం ఉన్నది. మరొక గుర్రం మీద ఒక బాస ఉన్నది.

దొంగలు ముసలమ్మ గుడిసెలోకి ప్రవేశించేటప్పుడు బాసను పట్టుకుపోయారు గాని, మూటను గుర్రం మీదే వదిలేశారు. త్వర

లోనే గుడిసెలో నుంచి దొంగల నవ్వులూ, నేరింతలూ వినిపించాయి. వాళ్ళు తమ పని పూర్తిచేసిన అనందంలో తెగ తాగేస్తున్నారన్నది స్పష్టమయింది.

మహిళకు చెట్టు దిగివచ్చి, గుర్రం మీది మూటను నేమిపించి, తాకి చూశాడు. ఆ మూటలో ఎవరో మనిషి ఉన్నట్టు తెలిసి అతనికి అంతులేని ఆశ్చర్యమయింది. అతను గబగబా మూట పిప్పి, లోపల దృఢంగా బంధించబడి ఉన్న స్త్రీని చూశాడు. అమె రాజకుమార్తె కనకసుందరి! అత నామె కట్టు గబగబా విప్పేసి, "దొంగలు వెళ్ళి పోయినదాకా, నువ్వు పాదల చాటున దాగి

ఉండి, తరవాత గుడిసెలోకి వెళ్ళు. అవ్వ చాలా మంచిది. తెల్లవారే లోపుగా నేను తిరిగివచ్చి, నీన్ను మీ భవనం చేరుస్తాను," అన్నాడు.

రాజకుమార్తె నుంచి నిగ్రహం కలిచి, అమె అరవలేదు, మాట్లాడలేదు, అతను చెప్పినట్టే పాదల చాటుకు వెళ్ళిపోయింది. తులోపుగా మహిళకుడు గుర్రం మీద తనను తాను మూటగా చేసుకుని, కదలి కుండా ఉన్నాడు.

చాలా సేపటికి దొంగలు తూలుతూ గుడిసె నుంచి బయటికి వచ్చి, తమ గుర్రాల నెక్కి, అరణ్య మార్గంగా చాలాదూరం వెళ్ళి, అక్కడ ఒక ఇంటిని చేరుకున్నారు. అక్కడ వాళ్ళు మూటను ఒక మూల జాగ్రత్తగా పెట్టి, వదులుకుని, వెంటనే గుర్రకలు పెట్టి నిద్రపోసాగారు.

అందరూ నిద్రలో ఉన్నారని తెలియగానే మహిళకుడు తన మూట నుంచి బయటికి వచ్చి, ఒక్కొక్క దొంగనూ చేతులూ, కాళ్ళూ కట్టి, ఒక్కొక్కజ్జీ ఒక్కొక్క గుర్రం మీద అడ్డంగా వేసేసి, తాను ఒక గుర్రమెక్కి, దొంగలందరినీ తిన్నగా రాజభవనానికి చేర్చాడు. అప్పటికే తెల్లవారింది. అంతకుముందే రాజకుమార్తె

పోయిన వారై రాజధానినం అంతటా పోక్కి, అల్లకల్లోలంగా ఉన్నది.

"విశ్వ రాజకుమారి నైను ఎత్తుకుపోయిన దొంగలు. రాజకుమారి ఒకచోట కేమంగా ఉన్నది. ఇప్పుడే అమెను తెస్తాను," అంటూ మహిధరుడు గుర్రం మీద ముసలమ్మ గుడి పెను వచ్చాడు. అతని కోసం ఎదురు చూస్తూ, ముసలమ్మ, రాజకుమారి కూడా మేలుకునే ఉన్నారు.

సత్యవర్మ తన కుమార్తెను రక్షించిన మహిధరుడికి మొదట తన కృతజ్ఞత తెలుపు కున్నాడు. కాని అతను ప్రచ్ఛన్నంగా తిరుగు తున్న కటకదేశపు యువరాజుని తెలిసివాక, అతను తన అల్లులైతే బాగానే ఉండునని విందింది. అయిన తన కుమార్తెకని చూసి, అమెకు కూడా మహిధరుడి మీద అనురాగం ఉన్నట్టు గ్రహించాడు.

దొంగల విచారణ జరిగింది. వారు కేవలమూ దొంగలు మాత్రమే కాకన,

చందవర్మచేత కనకసుందరిని ఎత్తుకు రావడానికి సంపాదించిన చారులని, వాళ్ళు దొంగ తనాలు చేసినది మామూలు దొంగలన్న ప్రమా కలిగించి, చందవర్మ పైస అనుమానం తగలకుండా ఉండగలందులకని బయటపడింది. దొంగలకు మేరణదండన విధించబడింది.

సత్యవర్మ నిండు సభలో మహిధరుడికి సన్మానం చేసి, అతనికి తన కుమార్తె నిచ్చి పెళ్లి చేస్తానని ప్రకటించాడు. తనతో బాటు సన్మానం పొందదగిన ముసలమ్మ ఒకతె ఉన్నదని మహిధరుడు చెప్పటంచేత అమెకు కూడా గొప్ప బహుమానం ఇవ్వబడింది.

అ రోజే సత్యవర్మ తన సైన్యాన్ని సువీర దేశం పైకి తరలించుకు పోయి, చందవర్మను యుద్ధంలో ఓడించి పట్టుకుని, బహిరంగంగా అతనికి శిరశ్చేదం చేయించాడు.

తరవాత మహిధరుడికి, కనకసుందరికి వైభవంగా వివాహం జరిగింది.

పెరుమూర్పు

ఒక ఉళ్ళో ఒక పేదరారి కొక కొడుకుండే వాడు. వాడి పేరు సోమన్న. సోమన్న తండ్రి చారిద్రానికి తట్టుకోలేక, సంసార భారం నుంచి విముక్తి పొందటానికి, సోమన్న పనివాడుగా ఉన్నప్పుడే దేశాలు పట్టి పోయాడు. సోమన్నను తల్లై అతికష్టం మీద పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేసింది. తల్లికొడుకు లిద్దరూ ఎంత క్రమవదినా వారికి పాట్ర గడవటం అసాధ్యమై పోయింది. దీనికి తోడు సోమన్నకు పెళ్ళి చేసుకోవాలని కోరిక కలిగింది. కాని వాడు పేదవాడైనందువల్ల, చుట్టు పక్కల వాళ్ళెవరూ పెళ్లి నిచ్చారు కాదు. అందరూ వాణ్ణి అనమర్చుడి కింద కట్టేశారు. ఆ పరిస్థితిలో సోమన్న ఒకనాడు తల్లికి చెప్పుకుందా రహస్యంగా ఇంటి నుంచి బయలుదేరాడు.

సోమన్న వెళ్ళి వెళ్ళి ఒక నగరం చేరాడు. అక్కడ వాడు తన దగ్గర ఉన్న

కొద్ది డబ్బులతో రెండు లడ్డూలు కొని, నగరం వెంపల పెద్ద చెరువుగట్టుకు చేరాడు. అక్కడికి రాజాగారి చాకలివాళ్ళు బట్టల మూటలతో వచ్చి చేరాడు. సోమన్న వాళ్ళు మాస్త్రాండగా తన లడ్డూలు పైకి తీసి తింటూ, "మీరు కూడా లడ్డూలు తెచ్చుకున్నారా?" అని చాకలివాళ్ళను అడిగాడు.

"ఎక్కడి నుంచి?" అని చాకళ్ళు అడిగారు.

"మీకు తెలిదా? ఈ పక్క గ్రామంలో జమీందారుగారికి ఆ బ్బాయి వృట్టాడు. అందరికీ లడ్డూలు పంచుతున్నారు," అన్నాడు సోమన్న.

"అయితే మేం కూడా వెళ్ళి లడ్డూలు తెచ్చుకుంటాం. కాస్త మా మూటలు చూస్తూంటావా. బాబూ?" అని చాకళ్ళు సోమన్న నడిగారు.

"అలాగే చూస్తూంటాను. త్వరగా రండి. నాకు వెళ్ళి చాలా పనులున్నాయి," అన్నాడు సోమన్న.

"నీ పేరేమిటి, బాబూ?" అని వాళ్ళు మళ్ళీ అడిగారు.

"సుడిగాలి," అన్నాడు సోమన్న.

వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు, వాళ్ళు కను చాటు కాగానే సోమన్న వాళ్ళ బట్టల మీదలు తీసుకుని తానూ ప్రయాణం సాగించాడు.

వాళ్ళు తెగ తిరిగి, లక్ష్యాలిచ్చే జమీం దారును కానక, సుడిగాలి తమను మోస గించాడని తెలుసుకుని, తిరిగి వచ్చి తమ బట్టల మాటలు పోయాయని గ్రహించి, వరుగు వరుగున రాజుగారి దగ్గరికి వెళ్ళి, దానిబట్టి లబ్ధిందని సుడిగాలి ఎత్తుకు పోయినట్లు ఫర్యాదు చేశాడు.

"బట్టలను సుడిగాలి ఎత్తుకుపోతే మీరు మాత్రం ఏం చెయ్యగలరు? మిమ్మల్ని క్షించను. ఇకమంచి జాగ్రత్తగా వుండండి, వెళ్ళండి," అన్నాడు రాజు.

ఈ రీతిగా సోమన్న చాలా దూరం వెళ్ళి, బట్టల మాటల మంచి రాజ్ చిత మైన దుస్తులు తీసి ధరించి, మిగిలినవి వదిలెని, ముందుకు సాగాడు.

దారిలో వాడి కొక మన్ని కొన్ని గుర్రాలను తోలుకుపోతూ కనిపించాడు. సోమన్న వాడితో మాట్లాడి, వాడు గుర్రాల బేరగాడని తెలిసి, వాడి గుర్రాలలో మంచిదాన్ని ఎంచి, "దీనికి ఎంత అడుగులావు?" అన్నాడు.

"మంచి గుర్రం. అయిదువందల రైతే ఇస్తాను," అన్నాడు గుర్రాల బేరగాడు.

"అంతా చేసిపట్టే కనిపిస్తుంది. అయినా ఎక్కి చూసిగాని డబ్బివ్వను. సరేనా," అన్నాడు సోమన్న.

"నీ పేరేమిటి?" అన్నాడు బేరగాడు.

"నా పేరు ఆప్యలవాడు," అని చెప్పాడు సోమన్న.

సోమన్న గుర్రాన్నెక్కి దోడు తీయించాడు. వాడు ఎంతకూ తిరిగి రాకపోయేసరికి, గుర్రాల బేరగాదు కౌకాలు ప్రారంభించారు. దారే పోయ్యేవాళ్ళు అగి, "ఎందు కేడుస్తున్నావు?" అని అడిగారు.

"అప్పులవాడు నా గుర్రాన్ని ఎత్తుకుపోయాడు," అన్నాడు గుర్రాల బేరగాదు, మరింతగా కౌకాలుపెడుతూ.

"అప్పుల వాడైనాక గుర్రాన్ని ఎత్తుకుపోక ఏంటేస్తాడు?" అని దారేపోయ్యేవాళ్ళు తమ దారిన వెళ్ళిపోయారు.

సోమన్న గుర్రం మీద వెళ్ళగా వెళ్ళగా ఒక కాలవ వచ్చింది. ఆ కాలవ దాటటానికి ఇవతలి గట్టున ఒక ముసలిదీ, ఒక పడుచు పిల్లా కూర్చుని ఉన్నారు. బిల్లికట్టు అవతలి ఒడ్డున కట్టేసి ఉన్నది. బిల్లికట్టువాడి జాడలేదు.

సోమన్న ముసలిదాన్ని పలికరించి, వాళ్ళ పరిస్థితి తెలుసుకుని, "మిమ్మల్నిద్ద

రినీ నేను కాలవ దాటిస్తాను. ముందు నీ మనమరాలిని ఇవతలికి చేర్చి, తరవాత నిన్ను చేరుస్తాను," అన్నాడు.

"నీ పేరేమిటి, నాయనా?" అని ముసలిది అడిగింది.

"దానిమొగుడు," అన్నాడు సోమన్న. తరవాత వాడు పడుచు పిల్లను తన గుర్రం మీద ఎక్కించుకుని, కాలవ దాటి వెనక్కు తిరిగి చూడకుండా అదేపోత పోయాడు.

"నా మనమరల్ని దాని మొగుడు ఎత్తుకుపోయాడే!" అని ముసలిదీ కౌకాలు పెట్టింది. ఆ కౌకాలు విన్న వాళ్ళంతా ముసలిదాన్ని చూసి నవ్వారు.

చివరకు సోమన్న తన పొయి చేరుకుని ఆ పిల్లను పెళ్ళాడి, తాను చేసిన ఘన కార్యాలు అందరికీ చెప్పాడు. గ్రామంలో వాళ్ళంతా వాడి తెలివిత మెచ్చుకుని, వాడికి ఇండి బిట్టకు కరువులేకుండా జీవనోపాధి ఏర్పాటు చేశారు.

తెలివి తక్కువ నవాబు

ఒక నవాబు ఒకనాడు తన పరివారంతో నగరం వెలుపలకు పికాయ బయలుదేరాడు. కొంత దూరం వెళ్ళేసరికి ఒక మర్రిచెట్టు మీద, అకులు కోస్తూ, ఒక కుర్రవాడు నవాబుకు కనిపించాడు.

వెంటనే నవాబు ఆ కుర్రవాణ్ణి చెట్టు దిగి రమ్మని అజ్ఞాపించి, "ఎవర్రా సుపు? ఆ చెట్టు అకులు ఎందుకు కోస్తున్నావు?" అని అడిగాడు.

"మేం పెద బ్రాహ్మణం. దోబనానికి విస్తళ్లు లేవు. విస్తళ్లు కుట్టుకోవటాని కని ఈ అకులు కోస్తున్నాను," అన్నాడు కుర్రవాడు.

బ్రాహ్మణుడైన ప్రతివాడూ కవిత్వం చెప్ప గలడని నవాబు నమ్మకం. అందుచేత అయిన కుర్రవాడితో, "సుపు బ్రాహ్మణ పిల్లవాడినైతే నా మీద కవిత్వం చెప్పు, చూస్తాం," అన్నాడు.

ఆ కుర్రవాడికి వచ్చిన చదువే అంతంత మాత్రం, కవిత్వం మొదలే కాదు. కవిత్వం రాదంటే నవాబు చంపేస్తాడని అనుమానం వేసి, వాడు సాహసించి, "అయ్యా, తమ పేరేమిటో చెప్పండి," అని అడిగాడు.

తన పేరు బుల్ బుల్ తాన్ అని నవాబు చెప్పాడు. కుర్రవాడు తడువుకోకుండా, "ఓ బుల్ బుల్ తాన్! నా బుల్ బుల్ తాన్, చూ బుల్ బుల్ తాన్, హా బుల్ బుల్ తాన్" అంటూ దండకం చేశాడు.

ప్రతి వదంలోనూ తన పేరు రావటం చూసి నవాబు వరమానందం చెంది, తన వెంట ఉన్న తాసంతానీ చేత ఆ కుర్ర వాడికి డబ్బు సంచి ఇచ్చించి, తన దారిని తాను వెళ్ళాడు.

కుర్రవాడు ఆ డబ్బుసంచి తిసుకుని ఇంటికి పోయి, బిరిగిన దంతా తన తల్లికి చెప్పాడు. తన కొడుకు చెప్పిన కవితానికి

తల్లి విరగబడి నవ్వి, వాడు చేసిన ఘన కార్యం గురించి గొప్పగా చుట్టుపక్కల అందరికీ చెప్పింది.

ఏళ్ళ పాడుగునే రామకృష్ణ అనే కవి వండితుడు ఉన్నాడు. ఆయనతో ఆయన భార్య, "మీరు ఇంత కాలంగా కవిత్వం రాస్తున్నారు, ఏం లాభం? పక్కంటి అబ్బాయి నవాబు మీద కవిత్వం చెప్పి, బోలెడు డబ్బు తెచ్చుకున్నాడు," అన్నది.

"అలా అయితే, నేను కూడా నవాబువారి దర్శనం చేసుకుని, ఆయన మీద మంచి కవిత్వం చెప్పి, డబ్బు తెస్తాను," అన్నాడు రామకృష్ణ.

మర్నాడు ఉదయమే ఆయన నవాబు గారి దర్బారుకు వెళ్లి, బయట ఉండే ద్వార పొలకులతో, తాను బ్రాహ్మణుని, కవిత్వం చెప్పగలనని, నవాబుగారి పైన కవిత్వం చెప్పటానికి వచ్చానని అన్నాడు. ఈ మాట నవాబు చెవిన పడగానే, రామకృష్ణని దర్బారులోకి ప్రవేశపెట్టమని మంకుం జారీ అయింది.

రామకృష్ణ నవాబుకు మంచి నలాం చేసి, నవాబు పేరు చివర వచ్చేటట్టుగా ఒక రమ్యమైన, రసవత్తరమైన వద్యం వదివాడు.

నవాబుగారికి కవిత్వమంటే గౌరవం ఉన్నదే గాని అందులో ప్రవేశం ఏమీ లేదు.

నేర్పుగలతీర్పు

ఒక ఉల్లే రామయ్య, కామయ్య అని ఇద్దరు వైకు లుండేవారు. ఇద్దరూ స్నేహితులు. రామయ్య కొంచెం దయాగుణమూ, దాతృత్వమూ కలవాడు. ఎవరు కష్టంలో ఉన్నా తన కత్తికొడ్డ అడుకునేవాడు. కామయ్య లోభి, చూస్తూ చూస్తూ ఒకరికి పాయం చెయ్యటం అయినకు పాథ్యమయేది కాదు. ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు కాస్త బాగుపడి, వచ్చగా కనబడితే ఒక్కలేకపోయే గుణం కూడా ఆయనలో ఉండేది.

ఇద్దరి పొలాల్నా పక్కపక్కనే ఉండేవి. ఒకనాడు వారిద్దరూ పొలాల పక్కన గట్టు మీద కూర్చుని మాట్లాడుకుంటూ ఉండగా ఒక మనిషి వారి వద్దకు వచ్చి, "అయ్యా, నలుగురు పిల్లలవాళ్ళు. నా భార్య జబ్బుతో తీసుకుంటున్నది. వైద్యం చెయించు గుంటాను. కాస్త సహాయం చెయ్యండి," అని దీనంగా అడిగాడు.

"నీ బోబి వాళ్ళందరికీ డబ్బిస్తూ పోతే మూడి ని గతే అవుతుంది. వద, వద," అని కామయ్య అ మనిషిని కనిరాడు.

ఆ మనిషి రామయ్య కేసి మరింత వీనంగా చూశాడు. రామయ్య తన జిబ్బులో నుంచి వదిరూపాయలు తీసి ఇస్తూ, "వెళ్ళు, నాయనా. నీ భార్యకు వెంటనే వైద్యం చెయించుకో," అన్నాడు.

రామయ్య అలా డబ్బిచ్చి ఆ మనిషిని పంపటం తనను అవమానపరచటమే నని కామయ్యకు తోచింది. అవకాశం దొరికితే రామయ్య మీద వగతిచ్చుకుని, ఇంకా హెచ్చు అవమానం చెయ్యాలని కామయ్య నిశ్చయించుకున్నాడు.

కొంత కాలం గడిచింది. ఒకనాడు రామయ్య తన పొలాల పక్కగా ప్రవహించే కాలవకు వెళ్ళేసరికి ఒక అప్తమాడ కాలవలో కొట్టుకు పడ్డా ఉండటం కనబడింది.

కారితే ఛిర్యాయ చేసినట్లయితే ఇక రామయ్య షాల్లో తలఎత్తుకు తిరగలేదు. పదిమందిలో వచ్చే అవమానం అవుతుంది," అని తనలో అనుకున్నాడు.

రామయ్య ఆ సాయంకాలమే గ్రామాధికారి వద్దకు వెళ్ళి, "అయ్యా, నిన్న రాత్రి మా అవుదూడను ఎవరో ఎత్తుకు పోయారు. ఇవాళ రామయ్య ఇంటికి వెళ్ళితే అక్కడ ఒక దూడ కనిపించింది. అది మా దూడలాగే ఉన్నది. రామయ్య మా దూడను దొంగిలించాడని నా అనుమానం. అతనికి అవులె లేపు," అన్నాడు.

వెంటనే గ్రామాధికారి, దూడతో సహా రమ్మని రామయ్యకు కబురు పంపాడు. కబురందుకూనే రామయ్య దూడతో సహా వచ్చాడు. అక్కడ తన మిత్రుడైన రామయ్య ఉండటం చూసి రామయ్యకు అశ్చర్యం వేసింది.

"ఏమండి రామయ్యగారూ, దూడను తోలుకొచ్చారా? నరే, మీకు అవులు ఉన్నాయా?" అని గ్రామాధికారి అడిగాడు.

"లేవండి," అన్నాడు రామయ్య.

"అవులె లేవా? అయితే మరి మీ కి దూడ ఎలా వచ్చింది?" అని గ్రామాధికారి అడిగాడు.

రామయ్య కాలవలోకి దిగి ఆ అవుదూడను ఒడ్డుకు తెచ్చి, తన చేతులలో ఎత్తుకుని ఇంటికి తీసుకుపోయాడు.

తలపని తలంపుగా దొరికిన ఆ దూడను చూసి రామయ్యభార్య కూడా ఎంతో ముచ్చటపడి, దానికి టుడితి పెట్టింది.

ఇది జరిగిన మర్నాడే రామయ్య రామయ్య ఇంటికి వచ్చి, దూడను చూశాడు. రామయ్య దాన్ని గురించి ప్రస్తావించ గుండానే తన ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళిపోయి, "రామయ్యకు అవులు లేవు గదా, దూడ ఎలా వచ్చింది? ఎక్కడో దొంగతనం చేసి ఉంటాడు. ఈ దొంగతనం గురించి గ్రామాధికారి

***** చందమామ *****

"కాలవలో కొట్టుకువస్తూ దైవికంగా నాకు దొరికింది. ఇంటికి తెచ్చి పెంచు కుంటున్నాను," అని రామయ్య జవాబు చెప్పాడు.

రామయ్య అర్థం తగిలి, "ఎందుకు, రామయ్య, గ్రామాధికారిగారి దగ్గర కూడా అబద్ధం రాదా? నువ్వు నా దూడను కావేయ్యలేదా?" అన్నాడు.

గ్రామాధికారి రామయ్యను కాస్త గాంతుంచమని హెచ్చరించి, "రామయ్య గారూ, దూడ కాలవలో కొట్టుకొచ్చిందంటే ఎవరన్నా చూసిన వాళ్ళుంటే నమ్మవచ్చు గానీ, లేకపోతే ఎవరూ నమ్ముతారు చెప్పండి. రామయ్యగారు అప్పులు గలవాడు. ఆయన తన దూడ పోయిందంటున్నాడు. ఏం చెబుతారు?" అన్నాడు.

"తమ ఇష్టం! నేను ఉన్న సంగతి చెప్పాను. ఇది నాకు కాలవలో దొరికినప్పుడు అక్కడ ఎవరూ లేరు. నేను పాక్షిం

ఎక్కడి నుంచి తెచ్చింది?" అన్నాడు రామయ్య.

గ్రామాధికారి కొంచెం అలోచించి, "రామయ్యగారూ, ఈ దూడ తల్లి ఆయన అప్పును తీసుకు రంది," అన్నాడు.

రామయ్య ఇంటికి వెళ్ళి తన అవులలో ఒకదాన్ని తోలుకు వచ్చాడు. గ్రామాధికారి దూడను అప్పు దగ్గరికి వదిలాడు. దూడ అప్పు దగ్గరికి పోయి పాలుతాగలేదు. ఆ అప్పు దూడ కేసి చూడనైనా చూడలేదు.

గ్రామాధికారి రామయ్యకేసి తిరిగి, "ఈ అప్పు ఈ దూడ తల్లికాదు. రామయ్య గారు చెప్పినట్లే నిజమని చూచుకుంటుంది. ఆయనను ఆపమానపరచాలని ఆయన మీద లేని నేరం అరోపణ చేసినందుకు నీ మీద జరిమానా చెస్తున్నాను," అన్నాడు.

రామయ్య తన దూడను తీసుకుని ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు. రామయ్యకు తిరివాళ్ళ మధ్య తీరని అవమానం జరిగింది.

చీర్పుల్ తెలివి

మీకసారి అక్కరుపాడుపా నిందు నభలో చీర్పుల్తో, "చీర్పుల్, నృప్తిలో అత్యంత విశ్వాసం గల జంతువునూ, అత్యంత విశ్వాస హీనమైన జంతువునూ చూడాలని ఉన్నది. తెచ్చి వాకు చూపగలవా?" అని అడిగాడు.

తన ఇంటనే ఉండి, ఎంత చేసినా సంతృప్తి ఎరగని తన అల్లుడికి గుజుపాతం వేర్పాలని చీర్పుల్ ఎదురు చూస్తున్నాడు. అందుచేత అతను మర్నాడు తన పెండ్లిడు కుక్కను వెంటబెట్టుకుని దర్బారుకు బయలుదేరుతూ, తన అల్లుణ్ణి కూడా రమ్మని అహ్వానించాడు.

పాడుపా చీర్పులును చూసి, "చీర్పుల్, విశ్వాసం గల జంతువునూ, విశ్వాస హీనమైన జంతువునూ తెచ్చున్నాను, తెచ్చావా?" అని అడిగాడు.

"తెచ్చాను, హుజూర్, ఇది నా కుక్క. దీనికి గల విశ్వాసం నృప్తిలో మరే ప్రాణికి

లేదు. దీని పట్టు కింత తొంది వెస్తాను, అది నన్ను చూడగానే తోకాడించి, సంతోషం ప్రకటిస్తుంది. ఎంత తిట్టినా, కొట్టినా కూడా దానికి నా మీద గల విశ్వాసం తగ్గదు," అన్నాడు చీర్పుల్.

"బాగానే ఉంది. మరి విశ్వాసహీనమైన జంతువేదీ?" అని పాడుపా అడిగాడు.

"ఇదుగో, నా అల్లుడు! ఇతనే విశ్వాస హీనమైన జంతువు. ఎంత పెట్టినా ఇతనికి తృప్తి లేదు, సంతోషం లేదు. ఇంకా తెమ్మంటాడు," అన్నాడు చీర్పుల్.

"అలాగా? అయితే ఇప్పుడే అతని తం తియిస్తాను. నా రాజ్యంలో విశ్వాసహీనులుండరాదు," అన్నాడు అక్కరు, చీర్పులును పరీక్షించడానికి.

"తొందరపడకండి, హుజూర్, మనమంతా అల్లుళ్ళమే. అవిశ్వాస గుణం అందరు అల్లుళ్ళకూ ఉండేదే!" అన్నాడు చీర్పుల్.

అక్కరు అతని మాటకు చాలా సంతోషించాడు.

ఒక్కొక్కసారి వీర్పల్ హస్తభారణి మెలిమిరిపోయేది. ఒకరోజు అతను పాదుసాను, "హుజూర్, తోటా సూర్యుడు వదమట ఎందుకు దాక్కుంటాడు?" అని అడిగాడు.

"అటు వంటి వ్రళ్ళలు ఎవరైనా మూర్ఖుణ్ణి అడుగు," అన్నాడు అక్కరు.

"అందుకే గదా తమరిని అడిగాను?" అన్నాడు వీర్పల్.

అక్కరు ఆ మాటకు అగ్రహించక, నవ్వి పొరుగున్నాడు.

ఒకనాడు అక్కర్ తన సభికులను, "ఇరవైఏడులో తొమ్మిది తీసేస్తే ఏం మిగులుతుంది?" అని అడిగాడు.

అందరూ ఒక్కసారిగా, "వద్దనిమిది," అని బదిపిల్లల లాగా బబావిచ్చారు.

అక్కరు వీర్పల్ కేసి చూశాడు.

"ఇరవైఏడులో తొమ్మిది తీసేస్తే ఇంకేం మిగులుతుంది, హుజూర్? ఏమీ మిగలదు," అన్నాడు వీర్పల్.

అందరూ ఆ సమాధానానికి చాలా అశ్చర్యపోయారు.

"ఏమీ మిగలదని ఎలా చెప్పగలవు?"

అని అక్కరు వీర్పలాను అడిగాడు.

"సంవత్సరానికి ఇరవైఏడు కార్తెలు. అందులో సర్దాకలానికి చెందిన తొమ్మిది కార్తెలూ తీసేస్తే, మిగిలి సరి ఇంకేం, లెక్క?" అన్నాడు వీర్పల్. అక్కరు అతనికి మంచి బహుమానం ఇచ్చాడు.

మరోనాడు దర్బారులో, అక్కరు మంత్రిలలో ఒకరైన అబుల్ ఫజల్ వీర్పల్తో, "వీర్పల్, పాదుసానాని నిన్ను రాజ్యంలోని కుక్కలన్నీటికి అధికారిగా వేర్దామనుకుంటున్నారు," అన్నాడు.

చందమామ

"భేష, అప్పుడు నేను నీ మీద అధికారం చలాయించ గలుగుతాను," అన్నాడు చీర్పల్. ఈ మాటకు అక్కరు చిరగబడి నవ్వసాగాడు. అటుతరవాత అమల్ఫజల్ చీర్పల్ బోరి కెన్నడూ పాలేదు.

ఏ బుద్ధిస ఉండో పాదుషా చీర్పల్కు ఒక జాగీరిస్తానని మాట ఇచ్చాడు. కాని ఆ మాట నిలబెట్టుకోలేదు. చీర్పల్ ఆ మాట జ్ఞాపకం చేసినప్పుడల్లా పాదుషా భుజాలు ఎగరేసేవాడు.

ఒకసారి అక్కరు, "చీర్పల్, ఒంటెమొద అన్ని మెలికలు తిరిగివుందటానికి కారణం ఏమై ఉంటుంది?" అని అడిగాడు.

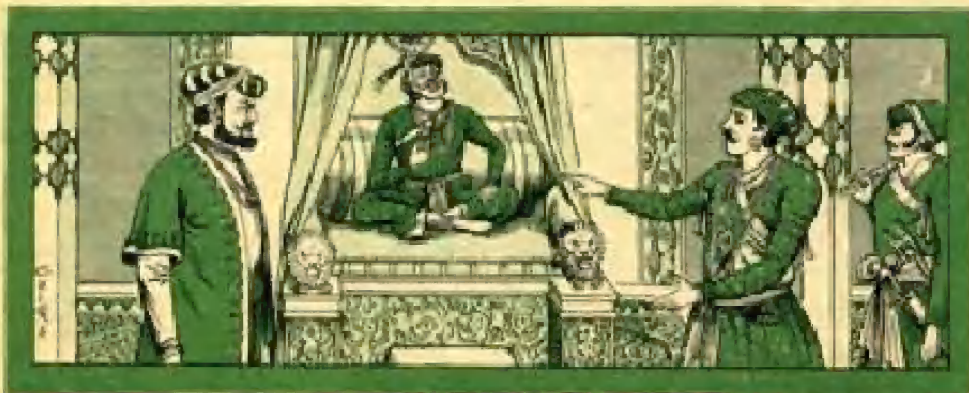
"ఏముంది, హుబార్? అది ఎవరికో జాగీరిస్తానని మాట ఇచ్చి, ఆ సంగతి జ్ఞాపకం చేసినప్పుడల్లా భుజాలు ఎగరేసి వుంటుంది," అన్నాడు చీర్పల్. వెంటనే చీర్పలుకు జాగీరు ముట్టించి,

ఒకసారి చీర్పల్ దూరపు బంటు వేతడు పొరుగుమైన నేరం చేశాడు. పాదుషా అతన్ని విచారణ చేసి అతనికి మరణదండన విధించాడు. ఆ రోజు చీర్పల్ నభకు హాజరు కాలేదు. కాని నిందితుడికి మరణశిక్ష విధించే చోటికి అక్కరు వెళ్ళినప్పుడు చీర్పల్ కూడా అప్రవేశానికి వెళ్ళి పాదుషాకు పంగి నీలాం చేస్తూ, "హుబార్, ఒక్క చిన్న చిన్నపం," అని బంకుతూ అన్నాడు.

"చీర్పల్, నువ్వైమి అడగబోతున్నావే నాకు తెలుసు. నేను నీ కోరిక నిరాకరించ బోతున్నాను. అయినా నువ్వు కోరేదేమిటో చెప్పు," అన్నాడు అక్కరు.

"హుబార్, ఈ నేరస్థుణ్ణి దయదలచి విడిచిపెట్టవలసింది. అదే నా విజ్ఞాపన," అన్నాడు చీర్పల్.

చీర్పల్ యుక్తికి అక్కర్యపడి పాదుషా నేరస్థుణ్ణి విడిచిపెట్టమని తన భటులకు అజ్ఞ ఇచ్చాడు.

ముగ్గురు ఘనులు

ఒక గ్రామంలో ఒక దినమిటు యుండే వాడు. అతని పేరు నారాయణు. ఆ చుట్టు పట్టి గ్రామాలలో నారాయణును మించిన స్థితివరుడు మరెవరూ లేడు. అందుగురించి నారాయణు చాలా గర్వపడేవాడు. తాను గొప్ప పావుకాయ నన్ను సంగతి నారాయణు మరిచిపోదామన్నా ఇతరులు మరిచిపోనిచ్చే వాళ్ళు కారు.

ఆ పక్క గ్రామంలోనే వెంకటస్వామి అని ఒక రైతు ఉండేవాడు. అతనికి మందకు పైగా పశువులుండేవి. అతని కున్న పశు సంపద ఆ చుట్టుపక్కల మరొకడికి లేదు. అందుగురించి కూడా వెంకటస్వామికి చాలా గర్వం ఉండేది.

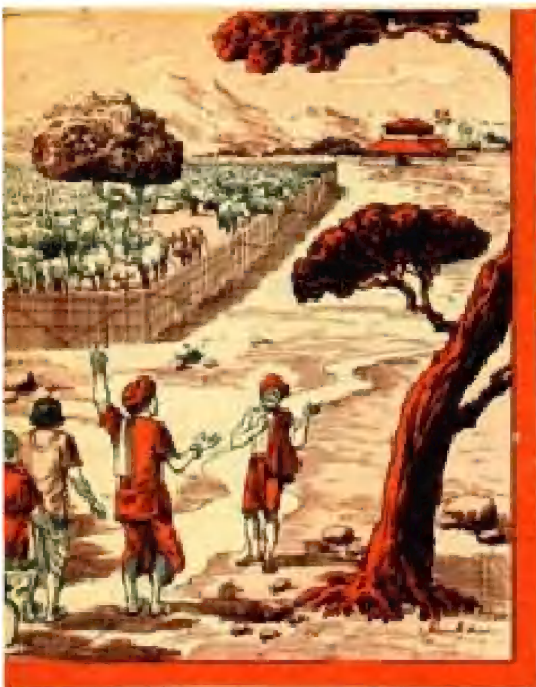
ఈ రెండు గ్రామాలకూ దగ్గరలోనే మల్లయ్య అనే మహా బలశాలి ఒకడుండే వాడు. అతన్ని మించిన బలశాలి కూడా ఆ చుట్టుపక్కల ఎవరూ లేడు. కాస్త పేరు

వడిన మహిష్వాసు ఎవరు ఆ ప్రాంతాలకు వచ్చినా, మల్లయ్య అతణ్ణి వెతుక్కుంటూ వెళ్ళి, గోదాలోకి దింపి, కుస్తీ వట్టి, పీడించి మరీ వచ్చేవాడు. తన వంటి బలశాలి మరిలేదన్న గర్వం మల్లయ్యకూ ఉండేది.

ఒక ఏడు శ్రీరామనవమికి భద్రాచలం వెళ్ళాలని ఈ ముగ్గురు ఘనులూ ఒకేసారి బయలుదేరారు. వారు కన్నీ రోజులు ప్రయాణించి ఒక రోజు సాయంకాలం ఒక నీతానికి చేరారు. ఆ రోజే అదే నీతానికి మరొక అయిన కూడా వచ్చాడు.

అయిన ఈ ముగ్గురిని చూసి, "మరెవరు? ఎక్కడి నుంచి వస్తున్నారు?" అని ప్రశ్నలు పోయి, వెంటనే నారాయణు, "మీరు నన్నెక గత పోయినా నా పేరు చిన్న ఉండవచ్చు. నన్ను నారాయణ అని పిలుస్తారు. మా చుట్టు పక్కల నా అంత స్థితివరుడు మరొకడు లేడు," అన్నాడు.

అదేవిధంగా, తన కున్న పశు సంపద మరవరికి లేదని వెంకటస్వామి, తన చేతిలో ఒడిపోని పహిల్వాను ప్రపంచంలోనే లేడని మల్లయ్యా తమను గురించి కొత్త వారికి పరిచయం చేసుకుని, తాము భద్రాచలానికి ప్రయాణమైపోతున్నట్లు చెప్పారు.

"చాలా సంతోషం, భద్రాచలానికి దారి మా తూరి మీదుగానే పోతుంది, మా తూరు వచ్చినప్పుడు నా ఆరిత్యం స్వీకరించి మరి వెళ్ళాలి!" అన్నాడు కొత్తవాడు.

మన ముగ్గురు ఘనమలా ఆయన తూర్పు, పేరు కూడా అడగకుండానే, "ఓ, దానికేం లాగ్యం?" అన్నారు చర్చంగా.

వాళ్ళు ఆ రాత్రి సత్రంలో గడివి మర్నాడు ప్రయాణమయే సమయానికి కొత్తవాడు ఎక్కడా కనిపించలేదు.

వాళ్ళు తమ దారిన వెళుతుండగా యాముపొద్దెక్కినవరికి దారికి ఒక పక్కన విశాలమైన వచ్చిక బయలు, అందులో వెంకటద్రి వశువులా కనిపించాయి. ఆ వచ్చిక బయలుకు కంచె కూడా ఉన్నది. ఆ కంచె నిడివి కనుచూపు మేరదాకా ఉన్నది.

పశుసంపదకు పేరుమోసిన వెంకట స్వామి, "ఈ మైదానానికి కంచె ఎందుకు కట్టారో? అక్కడ ఎన్ని గ్రామాల వశువు లున్నాయో చూశారా?" అని తన అను చరులతో అన్నాడు.

ఇంతలో వాళ్ళకు ఎదురుగా ఒక మనిషి వచ్చారు. వెంకటస్వామి ఆ మనిషిని, "ఈ కనిపించే వశువులు ఎన్ని గ్రామాలవి?" అని అడిగాడు.

"ఎన్ని గ్రామాంచేనా? అవన్నీ శంక రయ్యగారివే. ఈ అవరణ అంతా వారిదే!" అన్నాడు వాడు. ఆ మాట విని వెంకట స్వామి తెల్లబోయాడు.

"ఈ శంకరయ్యగారనే ఆయన ఉండే యెక్కడ?" అని వారాయన, ఆ మనిషిని అడిగాడు.

"అయ్యో, ఆ కనిపించే చెట్టు శంకరయ్యగారి ఇంటి అవరణలోనే." అన్నాడు ఆ మనిషి. ముగ్గురూ ముందుకు సాగాడు.

పశువులుంటే అవరణ వాటి కొద్దిదూరం వెళ్ళగానే ఒక పీత్తయిన ప్రహరీ గోదా, దాని కొక ద్వారమూ కానవచ్చాయి. ద్వారం వద్ద ఒక బలమైన మనిషి కావలా ఉన్నాడు. "ఇది ఎవరి ఇల్లు?" అని మల్లయ్య కావలావాణ్ణి అడిగాడు.

"శంకరయ్యగారిది." అన్నాడు వాడు.

ఆ మాట విన్నగానే మల్లయ్య లోపలికి దారితీశాడు.

"ఎక్కడికి పోతున్నావు? అను!" అని కావలావాడు గద్దెస్తూ మల్లయ్య భుజం మీద చెయ్యి వేసి నిలిపాడు.

మల్లయ్యకు మండిపోయింది. వాడి చెయ్యి విడిచించబోయాడు. కాని సాధ్యం కాలేదు. మల్లయ్య తన లెండు చేతులూ ఉపయోగించి, తన భుజం మీది నుంచి

వాడి చెయ్యి తొలగించడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని అతని పట్ల కాలేదు. మల్లయ్యకు చేతులులు పట్టుసాగాయి.

ఇంతలో గుర్రం ఎక్కి, నేత్రంలో కనిపించిన మనిషి వచ్చాడు.

"వచ్చారా? లోపలికి దూరమయ్యింది. నేను మీకన్న ముందే నేరుతాననుకున్నాను గాని, అనుకోకుండా అలస్యం అయింది. ఇదే మా యిల్లు," అన్నాడు అతను.

ముగ్గురూ వణుకుతున్న గుండెలతో లోపల అడుగుపెట్టారు. ఇల్లు ఇంద్రభవనంలాగున్నది. ఎక్కడ చూసినా దంతపు కుర్చీలూ, బంగారు, వెండి వస్తువులూ కనిపించాయి. ముగ్గురూ శంకరయ్య బంగారు కంఠాలలో పెట్టిన భోజనం తిని, విసయంగా అయినకు విక్కెలు చెప్పి, తమ దారిన తాము సాగిపోయారు.

అటుతరవాత వాళ్ళు ఎన్నడూ ఎవరి తోనూ తమ గొప్పలు చెప్పుకోలేదు.

ప్రయత్నం-అదృష్టం

ఒక గ్రామంలో ఇద్దరు అన్నదమ్ములు బంటు వారు. వాళ్ళ ఇంటి పెరడులోనే కూరలు వండింది. వాటిని అమ్మి, అన్న తనను తాను పోషించుకుంటూ తన తమ్ముణ్ణి కూడా పోషిస్తూ వచ్చాడు. తమ్ముడు అన్నకు ఏ మాత్రమూ కృతజ్ఞత చూపకపోగా, ఏ పనిలోనూ ఏ మాత్రమూ సహాయ పడేవాడు కాదు.

ఇలా కొంతకాలం గడిచాక, ఒకనాడు అన్న, "తమ్ముడా, నువ్వు చెయ్యా, కాలా కదల్చుకుంటా కూర్చుంటే నేను నిన్ను ఎంత కాలమని పోషించేది? నీ బరువు మోసు కునేటందుకు నువ్వు కూడా ప్రయత్నం చెయ్యి," అన్నాడు.

తమ్ముడు అన్న చెప్పేది వట్టిందుకోక, "అదృష్టం కలిసి రావాలి గాని, ప్రయత్నం వల్ల ఏమవుతుంది? నాకు మనుష్య యత్నంలో అవగించంత నమ్మకం కూడా

లేదు. నేను ఏలాటి ప్రయత్న మూ చెయ్యను," అన్నాడు.

ఈ మాటకు అన్నకు చాలా కోపం వచ్చింది. అన్నదమ్ములిద్దరూ వాదించు కున్నారు. అన్న మేనప్రయత్నం లేందీ ఏదీ సాధ్యం కాదన్నాడు. అదృష్టం కలిసి వచ్చి నప్పుడు ఏ ప్రయత్నమూ అవసరం లేదన్నాడు తమ్ముడు.

ఎంతకూ వాదన తేలక అన్నదమ్ములిద్దరూ రాజుగారి దగ్గరికి వెళ్ళి, తీర్పు చెప్పమన్నారు.

రాజుగారు ఇద్దరి వాదనా విని, "ఎవడు చెప్పేది నిజమో నేనూ తేల్చుకోకుండా ఉన్నాను. మంత్రి, నువ్వే వినికి తీర్పు చెప్తా," అన్నాడు.

"ఈ రాత్రి నాకు గడుచిచ్చినట్లయితే, రేపు ఉదయం, పిరిద్దరి వాదనలలో ఏది సరి అయినది చెప్పగలిను," అన్నాడు మంత్రి.

ఆ రాత్రికి మంత్ర అన్నదమ్ము లిద్దరిని కాలికాదేవి గుడిలో కైదు చేయించాడు. అలయం లోపల కన్ను పొయ్యచుకున్నా కానరాని అంధకారం. అన్నదమ్ము లిద్దరూ చెరోకమాటా విచారిస్తూ కూర్చున్నారు.

కొంత రాత్రి గడిచాక ఇద్దరికి అకలి దహించుకు పోనాడంటింది. అప్పు ప్తాన్ని మాత్రమే నమ్ముకున్న తమ్ముడు అకలిని నహించి కూర్చున్న చోటనే ఉండి పోయాడు. కాని ప్రయత్నంలో నమ్మకం గల అన్న, బయటికి పోయే మార్గం ఏమైనా దొరుకుతుందేమోనని, చికటిలో కారాడుతూ అలయం అంతా తిరగసాగాడు.

కొంతసేపు కారాడినాక అతని చేతికి ఒక గిన్నె తగిలింది. దాని నుంచి పాయసం వాసన వస్తున్నది. అతను దాన్ని రుచి చూసి, కాలికి పెట్టిన నైవేద్యం అయి ఉంటుందనుకుని, నిశ్చింతగా దాన్ని అర గించసాగాడు. అందులో మధ్య మధ్య రాళ్ళలాటివి వస్తే, వాటిని తన తమ్ముడి కేసి గిరవాటు చేశాడు.

పాయసం అయిపోయింది. అన్న అకలి బాధ ఉపశమించింది. చేతులు కట్టుకు కూర్చుని, ఏ ప్రయత్నమూ చేయనందుకు తన తమ్ముడికి అకలిబాధ ద్వారా తగిన కాస్త అయిందనుకుని అన్న సంతోషించాడు.

ఈ దెబ్బతో మానవయత్నం విలసి తమ్ముడికి తెలిసినప్పుడని అతను అనుకున్నాడు.

మర్నాడు తెల్లవారగానే మంత్రి పంపిన ధోలులు వచ్చి, అన్నదమ్ములను కాలికా దేవిగుడి నుంచి బెర విడిచింది, రాజనరకు తీసుకు పోయారు.

మంత్రి వారిని చూసి, "పాపం, రాతంతా బైదులో ఉన్నాడు. కాలం ఎలా గడిచింది?" అని అడిగాడు.

"దేనికైనా మానవయత్నం అవసరమని రాత్రి నిరూపించాను. చీకట్లో తడుపుకుంటూ వెళ్ళి, నేను పొయనం తిని, అకలి తీర్చుకుని, హాయిగా నిద్రపోయాను," అన్నాడు అన్న.

మంత్రి తమ్ముడి కేసి తిరిగి, "మనం చేశావు?" అని అడిగాడు.

"నేను ఏమీ చెయ్యలేదు. ఒక మూల కూర్చున్నాను. కొంతసేపు అయోక మా అన్న నా మీదికి ఎవ రాళ్ళు విసిరాడు. వాటన్ని

టినీ బాగ్రత్తగా పొగుచేసి వాచుకున్నాను," అన్నాడు తమ్ముడు.

"అ రాళ్ళు అవ్వుడు నీ దగ్గర ఉన్నాయా? ఏదీ చూపించు," అని మంత్రి అన్నాడు.

తమ్ముడు తన బట్టి కొంగున కట్టి, బొడ్డులో దేవుకున్న మూట విప్పి చూపించాడు. అ రాళ్ళన్నీ ఎంతో విలపగల రత్నాలు!

"చూశారా, మహారాజా? వీ రిద్దరి వాదమూ పరిష్కరించేటందుకు నే నీ పరిశి పెట్టాను. అన్న ప్రయత్నానికి దక్కిన ఫలితంతో పొలిస్తే తమ్ముడికి అదృష్టం ఎంత హెచ్చు ఫలితం ఇచ్చిందో చూడండి. అదృష్టం లెకపోబట్టే, అన్న తనకు దొరికిన రత్నాలను రాళ్ళనుకుని తన తమ్ముడి మీద గిరవాటు వేశాడు," అన్నాడు మంత్రి.

అ రత్నాలను తమ్ముడే ఉంచుకునేటందుకు రాజు అనుమతించాడు. తరవాత అన్నదమ్ములు తమ యింటికి వెళ్ళిపోయారు.

కృష్ణావతారం

తన దక్షిణాది మిత్రులు చెప్పిన సలహా తలకెక్కి యుక్తి చేక్కిగా అలంకరించి ఉన్న సభాభవనంలో జూదం ఆడటానికి ఒక బంగారు వలకా, పావులూ, పాచికలూ ఏర్పాటు చేయించి, సరదాగా జూదం ఆడదాం రమ్మని బలరాముడికి కబురు వంపాడు. ద్యూతప్రియుడైన బలరాముడు వెంటనే ఉత్సాహంతో వచ్చాడు.

బలరాముడితో యుక్తి ఆడితేనే వాగుం టుందని దాక్షిణాత్యులు అన్నారు. పంపెం కాయటానికి ముత్యాలూ, మణులూ, బంగారమూ కుప్పలు పోతారు. జూదం ఆరంభమయింది. పదేపదే బంగారు మోడలు పంపెంకాది బలరాముడు ఓడిపోయాడు. మళ్ళీ అంతే పంపెంకాది మళ్ళీ ఓడాడు.

ఇదే విధంగా ప్రతిపాదీ బలరాముడే ఓడుతూ వచ్చాడు.

చిట్టచివరకు బలరాముడు కోటి బంగారు మోడలు పంపెంకాది గెలిచాడు. కాని యుక్తి గెలుపు తనదేనని గట్టిగా తేకపెట్టాడు. "బలరాముడికి పంపెం వెయ్యటమే చేత కాదు. నేను కోటి బంగారం గెలుచు కున్నాను, చూసుకోండి," అన్నాడతను.

అతని మిత్రుడైన కళింగరాజు, "నిజమే! అంతే!" అంటూ పళ్ళన్నీ బయటపెట్టి నేవ్వాడు. బలరాముడికి కోపం వచ్చింది. కాని అతను తనను తాను నిగ్రహించుకుని, అక్కడ చేరినవాళ్ళతో, "పంపెం నేను గెలిస్తే, ఇతను తాను గెలిచానంటాడేమిటి? మీరు నిజం చెప్పండి," అన్నాడు.

అందరూ తలలు వంచుకున్నారు. ఒక్కరూ బనాటు చెప్పలేదు.

దుక్కి బలరాముడితో, "నేను గెలిచానన బానికి సందేహమేమీ లేదే! ఎందుకీలా కక్కుర్తివది అబద్ధాలాడుకున్నావు?" అన్నాడు. అంత వచ్చి అబద్ధానికి ఏమి సమాధానం చెప్పాలో బలరాముడికి అర్థం కాలేదు. ఇంతలో ఆకాశవాణి, "బలరాముడి మాట నిజం. దుక్కి అబద్ధమారాడు. మీరంతా మొద్దులల్లై చూస్తూ ఉండుంటారే?" అని వలికింది.

అప్పటికే ఏవరూ మాట్లాడలేదు. బలరాముడు ఇక నిగ్రహించుకోలేక అనేకంతో

దుక్కిని ఒక్క గుడ్డుతో హతమార్చి, బాదపు వలక తీసుకుని కాళింగుడి తల పగిలెట్టిట్టు కొట్టాడు. మిగిలిన రాజులు తన పైకి వస్తే, కత్తి దూసి చాచకోత కోశాడు. ఇలా కొందరు చాపగా, మిగిలినవాళ్ళు బెదిరి పారిపోయారు.

బలరాము డిలా భీభత్సం చేసి, తన బనకు వెళ్ళి, కృష్ణుడితో జరిగిన సంగతి చెప్పాడు. కృష్ణుడు జరిగినదాన్ని గురించి అశ్చర్యపడినాడు, హర్షించనూలేదు. కాని మిగిలిన యాదవులు బలరాముణ్ణి తెగ మెచ్చుకుని, అతనికి చాలా తప్పి కలిగించారు.

ఆ తరువాత అందరూ వధావరుణుని వెంటబెట్టుకుని ద్వారకకు తిరిగి వచ్చేశారు.

బలరాముడు సాదిలెని బల వరాక్రమాలా, కత్తి సామర్థ్యాలా కలవాడు. వది వేల ఏనుగుల బలం కలవాడని భాతి పొందిన భీముడు బలరాముడి వద్దనే కక్షలు పొందాడు. ఇద్దరికీ యుద్ధం జరిగే వకింలో భీముడు గెలుస్తాడన్న నమ్మకం కూడా ఉండేదికాదు.

ఒకసారి కృష్ణుడి కోడుకైన సాంబుడు, దుర్యోధనుడి కుమార్తె అయిన లక్ష్మణుని మోహించి, ఆమెను తీసుకుని పారిపో

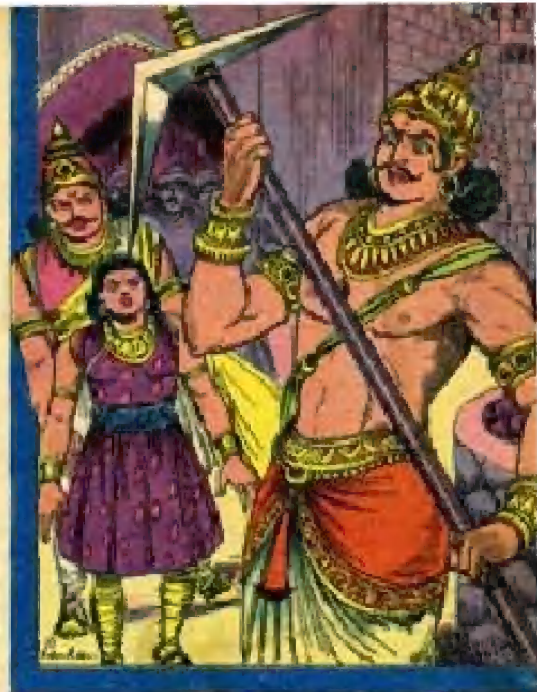

సాగాడు. అప్పుడు కొరపులు సాంబుల్లి తరిమి పట్టుకుని, హస్తినాపురానికి తెచ్చి, చెరలో ఉంచారు. అది తెలిసి బలరాముడు ఉగ్రుడై హస్తినాపురానికి వచ్చి సాంబుల్లి నిడిచివున్నమని మర్యాదగా అడిగాడు. అందుకు కొరపులు ఒప్పుకోలేదు.

అప్పుడు బలరాముడు హస్తినాపురాన్ని అనంతనూ, ఇళ్ళతోనూ నహా గంగలోకి తోస్తానని ప్రతిజ్ఞచేసి, ప్రాకారం నుండ తన నాగలి వేసి ఎత్త నారంభించాడు.

దుర్యోధనుడు మొదలైన వాళ్ళంతా విడిచిపోయి, సాంబుల్లి తెచ్చి బలరాముడికి అప్పగించి, కాంతింపజేశాడు. అప్పుడే దుర్యోధనుడు బలరాముడికి తాను శిష్యుడుగా ఉంటానని చెప్పి, గురుభూజ చేశాడు. బలరాముడి మూలాన హస్తినాపురం కాత్వ తంగా ఒక పక్క పైకి లేచి, రెండోవైపు విటవాలుగా ఉండిపోయింది. దుర్యోధనుడు బలరాముడి శిష్యుడుగా గదాయోధంలో పాదిలిసి కీర్తి సంపాదించాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా రాక్షస ప్రపంచంలో నరకు డనేవాడు ప్రచండుడుగా పైకి వచ్చాడు. అతని రాజధాని ప్రాగ్జ్యోతిష పురం. అతను భూదేవి కొడుకు. బ్రహ్మచేత వరాలు పొందినవాడు. ఏ దేవతలకూ పీడ

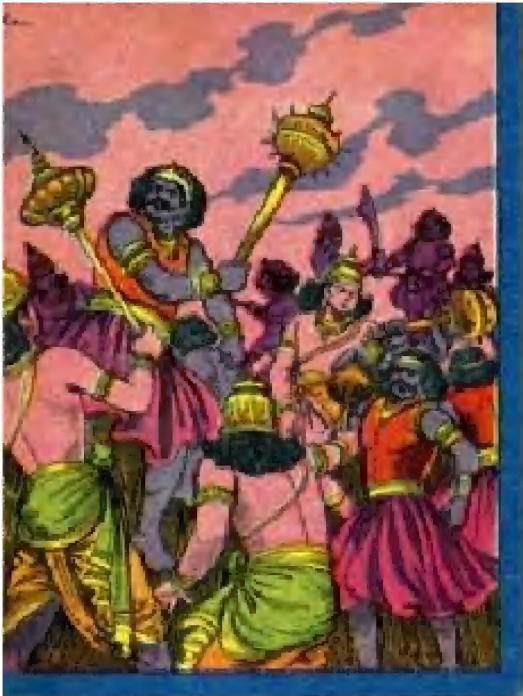

వాడు కాదు. అన్ని లోకాలనూ తన బల పరాక్రమాలతో ఉదలగొట్టుసాగాడు.

నరకుడు ముందుగానే ఇంద్రుడి సగరానికి తన రాక్షససేనతో సహా వెళ్ళి, సగర ద్వారాలను తన విడిదిరి పోట్లతో వగలగొట్టి, సంహనాదం చేసి, యుద్ధానికి రమ్మని ఇంద్రుణ్ణి పిలిచాడు. ఇంద్రుడు వచ్చాడు. వజ్రాయుధం చేతబట్టి, ఐరావతాన్ని ఎక్కి వచ్చిన ఇంద్రుణ్ణి ఏమాత్రమూ లక్ష్యపెట్టక, నరకుడు అతనితో యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. ఇంద్రుడికి తోడుగా యమ, వరుణ, కులేరులు తమ సైన్యాలను తెచ్చి, యుద్ధంలో పాల్గొన్నారు.

నరకుడికి కూడా ముగ్గురు రాక్షస నాయకులు, హయగ్రీవుడూ, నికుంభుడూ, మురుడూ అనేవాళ్ళు. తేడుగా ఉన్నారు. వారిలో హయగ్రీవుడితో వరుణుడు యుద్ధం చేసి, తల పగలి, నెత్తురు కక్కుకూ, మూర్చుపోయి, స్పృహ తెలియగానే పారి పోయాడు. వరుణుడితోనే అతని సేన కూడా పోయింది. ఆరాగే నికుంభుడి చేతిలో యముడూ, మురాసురుడి చేతిలో కుబేరుడూ చావు చెల్లులు తిపి, సైన్యాలతో సహా పారి పోయారు. చివరకు నరకుడి చెల్లుకు తట్టుకోలేక ఇంద్రుడు కూడా పారి పోయాడు. నరకుడు అమరావతి నగరం

ప్రవేశించి, తన విజయాన్ని దేవలోక మంతటా చాటించు చేయించాడు.

తరవాత నరకుడు ఇంద్రుడి సింహాసనం అధిష్టించి, ఊర్వశిని పిలిపించి, "దిక్కాంకు లందరినీ ఓడించాను. నమస్త దేవతలకూ ఇక నేనే రాజును. అందుచేత ఇక నుండి నన్ను నువ్వు మఱపెట్టు," అన్నాడు.

చాపికి ఊర్వశి, "అలా? అయితే మునుకుండరూ యజ్ఞాలలో నిన్నే పూజించి నట్టయితే నేను విధిగా నీకు ఉంపుడుగత్రాగా ఉంటాను," అన్నది. నరకుడు సరేనన్నాడు. అతను అమరావతిని కొల్లగొట్టి, ముమేరు పర్వతంలోని రత్నరాసులన్నీ తవ్వించి, ఎనిమిదివేల దేవతవ్యంను చెరచెట్టి, విశ్వ కర్మ కూతురిని కూడా తీసుకుని, రత్నాలు పొదిగిన అదితి కుండలాల సంగ్రహించి, తన నగరానికి తిరిగి వచ్చాడు.

నరకుడి అజ్ఞాపాండి అతని అనుచరులైన రాక్షసులు పచ్చాలుగు లోకాలలోనూ, ఎక్కడ ఏ విలువగల వస్తువున్నా, చాన్ని తెచ్చి అతనికి ఇస్తూ వచ్చారు. వాళ్ళు పోయిన చోటవల్ల పీడన కలిగిస్తూ, అప్పుర స్త్రీల నందరినీ తెచ్చారు, వదలరువేల ఒక వంద గంధర్వ కన్యకలనూ, అనేక లక్షల యక్ష స్త్రీలనూ, అసంఖ్యాకులైన కిన్నర,

నిధి, సాధ్య, విద్యాధర ప్రేమనా చెర
పట్టె తెచ్చారు.

ప్రాశ్నోతివనగరాన్ని నాలుగు వక్కలా
నలుగురు మహాయోధులు—మురుడూ,
హయగ్రీవుడూ, నిశుంభుడూ, వంద
జనుడూ రక్షించేవారు. మురాసురుడికి వేల
సంఖ్యలో కొడుకులుండేవారు. వాళ్ళు
మూరాస నరకుడి సగరం ఏలాటి వారికి
చెరకానిదిగా ఉండేది.

నరకుడికి భూలోకమంతా పశుపరచుకో
వాలనిపించింది. అతను అంతటా తిరుగుతూ
యజ్ఞాలు ధ్వంసం చేశాడు, బ్రాహ్మణులను
చంపాడు, మునులను హింసించాడు, రాజు
లందరినీ రకరకాలుగా ఏడించాడు, ధర్మ
వాళవాన్నే తన ఆశయంగా పెట్టుకున్నాడు.

ఒకసారి నరకుడు బడరివనానికి వెళ్ళి
సరికి అక్కడ అనేకమంది ఋషులు యజ్ఞ
కార్యంలో మునిగి ఉన్నారు. అవ్వారు
నరకుడికి చూర్వ అన్న మాట జ్ఞాపకం
వచ్చింది. అతను వాళ్ళను, "ఎవరిని తల
పెట్టి ఈ యజ్ఞం చేస్తున్నారు?" అని
అడిగాడు.

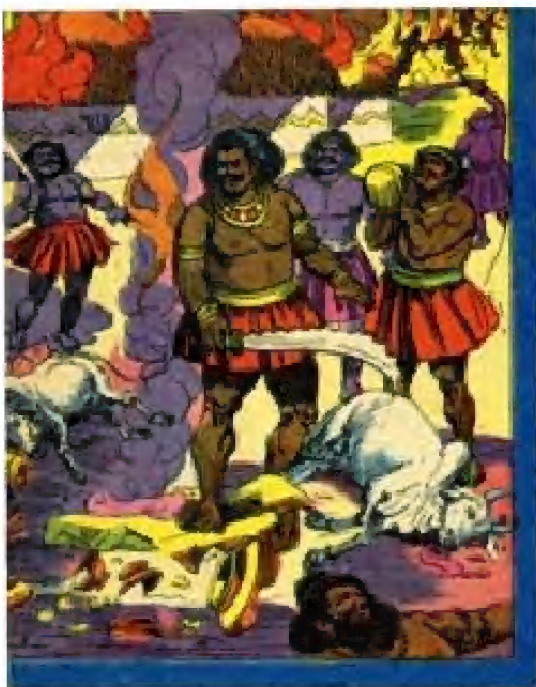
"వేదాలు చెప్పిన విధంగా ఇంద్రుణ్ణి
గురించి యజ్ఞం చేస్తున్నాం," అని వాళ్ళు
జవాబు చెప్పారు.

ఈ మాటకు నరకుడు అరిగి, "మీ
ఇంద్రుణ్ణి వరుణ యమ కుబేర సహితంగా
నేను యుద్ధంలో ఓడించాను. అతని రాజ్య
మంతా గెలుచుకున్నాను. విశ్వాని కంతకూ
నేనే ఏలికను. అందుచేత నన్నే కొలవండి,
నాకే మొక్కండి, నన్ను సంతుప్తివరచి
సప్తయితే నేను మీ కోరికలు తీర్చు
లాను," అన్నాడు.

దానికా ఋషులు, "ఈ మాట ఎంత
మాత్రమూ నబులుగాలేదు. లోకాలను
పాలించవలసినవారు ఇంద్రుడు. నువ్వు
దుష్ట రాక్షసుడివి. నిన్ను మే మెలా
కొలుస్తాం?" అన్నారు.

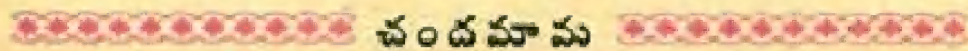
నరకు దీ మాటకు మండిపడి తన బంట్లతో, "ఈ బ్రాహ్మణులు మేడమెక్కి కాచుకూతలు కూస్తున్నారు. ఏళ్ళ యల్లం ధ్వంసం చెయ్యండి," అన్నాడు. వెంటనే రాక్షసులు అగ్నికుండాలు పూడ్చి, పశువులను నాశనం చేసి, పెరాతలనూ, ఉద్ధాతలనూ, నడస్సులనూ చావగొట్టి, మ్రోగిస్తువాలను అవతల పాలేసి, అరణులు కాల్చి, హవిస్సులు తినేసి, అన్న పురాసులు చిమ్మేసి, సోమరసాన్ని కూడిదపాలు చేసి, ఋషిపక్షులను చెరిచి, వాళ్ళ కన్యలను చెరపట్టి, నానా రీతర్థమూ చేశారు. తరవాత నరకుడు తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

అ తరవాత వసిష్ఠుడూ, వాసుదేవుడూ, కపిలుడూ, కశ్యపుడూ, కణ్వుడూ, జాదాలి, ధూమ్యుడూ, భరద్వాజుడూ, మంకణుడూ మొదలైన మహామునులందరూ కూర్చుని, తమ యల్లం అలా ఎందుకు విప్పుమీయిందో, పతివ్రతలయిన తమ స్త్రీలు అలా ఎందుకు దోపిసికి గురి అయారో అని విచారించారు. అటువంటి దుర్మార్గుడి నుంచి తమను కాపాడేవాడు ఎవడో ఒకడు లేకపోతే అక బ్రతుకే ఉండదు. అవతారపురుషుడైన కృష్ణుడి వల్లనే తమకు గతి ఏర్పడాలని వారు నిశ్చయించుకుని, అందరూ కలిసి ద్వారకకు బయలుదేరారు.

వాడు దక్షిణాభిముఖులై ప్రయాణించేసి, చాచిలో తగిలిన తీర్థాలలో స్నానాలు చేస్తూ, భాగీరథిని చేరి, అందులో కూడా స్నానం చేసి, ప్రాయశ్చిత్తాలు చేసుకుని, నిత్య ప్రయాణాలు చేస్తూ, స్వర్గాన్ని మించిన వైభవంతో తులతూగే ద్వారకానగరాన్ని చేరుకున్నారు.

అ నగరంయొక్క అశ్వశ్యానికి అశ్వరథ వతుతూ వాళ్ళు రాజమార్గం వెంట రాచనగరు చేరుకుని, బదరీవనం నుంచి మహర్షులు వచ్చారని కృష్ణుడికి కబురు పంపారు.

కృష్ణుడు వారి రాక గురించి వినిగానే ప్రద్యుమ్నాన్ని పిలిచి, ఋషులకు స్వాగతం చెప్పి తీసుకురమ్మని పంపాడు. ప్రద్యుమ్నాడు ఇయ్యటికి వచ్చి, అదరంతో ఋషులకు స్వాగతం చెప్పి, వారిని కృష్ణుడు కొలువుదీరి ఉన్న చోటికి, తీసుకువెళ్ళాడు.

సభాభవనంలో యాదవులందరూ తనను కొరిచి ఉండగా, కృష్ణుడు ఉన్నతాననం మీద కూర్చున్నాడు. మునులు అతన్ని చూసి, "మన కొరికలన్ని తిర్చి రక్షించటానికి ఇతను ఉండగా, మనం ఇవ్వాళ్ళూ ఆ రాక్షసుడి చేత ఎందుకని అంతగా అవమానాలు పొందినట్లు? ప్రారభ మంటే ఇలాగే ఉంటుందిగదా! పాపి ఇప్పటికైనా ఈ మహాత్ముడి దర్శనం చేసుకున్నాం. తపస్సు, తపస్సు అంటూ అదవుల్లో అరిమటించే మనకు ఆ రాక్షసుడి మూలంగా ఈ లాభం ఒకటి కలిగింది," అని తమలో అనుకుంటూ కృష్ణుణ్ణి సమీపించారు.

కృష్ణుడు గురుగౌరవం అననం నుంచి దిగి వచ్చి, మునులకు సమస్కారం చేసి, వారికి అననాలూ, అర్ఘ్యపాద్యాలూ, మధు పర్కాలూ ఇచ్చి సత్కరించి, వారి అనుమతి పొంది, తిరిగి తన అననం మీద కూర్చున్నాడు. అతని తరవాత మిగిలిన యాదవ ప్రముఖులంతా మునులకు సమస్కారాలు చేసి తమతమ అననాలలో తిరిగి కూర్చున్నారు.

అప్పుడు కృష్ణుడు చేతులు జోడించు తుని మునులతో, "మీ క్రతువులు నిర్విఘ్నంగా పొగుతున్నాయా? మీ వ్రతాలూ, తపస్సులూ యథావిధిగా జరుగుతున్నాయి గదా? మీరంతా ఇలా జేయచేయటానికి కారణమేమిటి? నా మీదగల అనుగ్రహం కొద్దీ, నన్ను కృతార్థుణ్ణి చేయటానికి మీరిలా వచ్చి ఉంటారు. నాకు మీ రందరూ ఏదైనా పని చెప్పినట్లయితే, ఆ పని చేయటానికి మేమంతా సంసిద్ధంగా ఉన్నాం," అన్నాడు.

అరణ్యపురాణం

22

మౌగ్గి మనుమల మధ్య నుంచి అరణ్యానికి తిరిగి వచ్చాక, అతనికి కావాలే ఉందిన పాతన్నపం అలాగే ఉంది పోయింది. అవారు కొడుకు తనను కథిరాలకు ఎత్తుకు పోయినప్పుడు కావా వాళ్ళందరినీ చిత్రవధ చేసి తనను కాపాడిన సంగతి మౌగ్గి ఏ నాడూ మరవలేదు.

కావా మరకసారి కుటుంబం విడిచిన సంగతి తెలిసి మౌగ్గి అతన్ని వరామర్చించ దానికి వెళ్ళాడు. కుటుంబాన్ని విడిచాక, కొత్త చర్యం కాస్త బిరుపెక్కి చాకా కావా నిస్తేజంగా ఉందాడు.

మౌగ్గి ఇప్పుడు కావాకు పాతనాటి మనిషి కూసకాడు. మిగిలిన అరణ్య వాసులందరితో బాటు కావా కూడా అతన్ని అరణ్యానికి నాయకుడుగా అమోదించి, అరణ్య వార్తలన్ని అతనితో చెబుతున్నాడు.

అవరాహం అయింది. కావా శరీరపు ముట్టలమధ్య మౌగ్గి, కుప్పీలో చేరగిల బడి కూర్చున్నట్టు కూర్చుని ఉన్నాడు. అతను చుట్టూకావడి ఉన్న కావా కుటుంబాన్ని వెళ్ళతోవద్దీ చూస్తున్నాడు.

"కళ్ళ మీది పారకూడా ఎంత స్పష్టంగా ఉందో!" అన్నారు మౌగ్గి.

"నీ చర్యం ఎన్నడూ పాతబడి పెళుసు బారదా?" అని కావా అడిగాడు.

"అలా అనివించి నవ్వుడు వెళ్ళి స్నానం చేస్తాను. ఉక్క మరీ బాస్తగా ఉన్నప్పుడు, చర్యమంతా ఉడిపోయి, పరిగెత్తితే బాగుండు నని అనివించే మాట నిజం," అన్నారు మౌగ్గి.

"నేను చర్మమూ వెన్నెత్తిస్తాను, స్నానమూ చేస్తాను. కొత్త చర్యం ఎలా ఉంది?" అని కావా అడిగాడు.

మొగ్గి కావా దర్శించి పాదల మీదుగా నిమిరుతూ, "తాటిలు చక్కం ఇంకా గట్టిగా ఉంటుంది గాని దానికి సొంపు లేదు. సీతాకోక చిలుక రెక్కమిది చుక్కల్లాగా, చాలా అందంగా ఉంది," అన్నాడు.

"అది నీరు తగిలితే గాని మెరుపెక్కడు. వెళ్ళి స్నానం చేద్దాంవడ," అన్నాడు కావా.

"నేను నిన్ను ఎత్తేదీ?" అంటూ మొగ్గి కావా మధ్య భాగాన్ని పట్టుకుని ఎత్తానని చూశాడు. అది చచ్చినా కదలలేదు. కావా తమాషా చూస్తూ ఉందిపోయాడు.

ఆ తరువాత వాళ్ళు నిత్య వ్యాయామక్రిడ అరంభమయింది. ఇద్దరూ కుస్తీ పట్టే

వాళ్ళు. అది బదానికి, దృష్టికి కూడా పరిశీ. రెంటిలోనూ కావాదే పై చెయ్యి. కాని, మొగ్గి దృఢకాయుడయ్యాక, అతని కత్తులను పెంపొందించ బానికి కావాయే ఈ అట మొగ్గికి నేర్పాడు. ఒకసారి కావా మొగ్గిని తన చుట్టలలో పొదాంనుంచి తంకండాకా చుట్టేసేవాడు. అప్పుడు మొగ్గి తన చేతిని విడిపించుకుని, కావా తంకాన్ని పట్టుకోవ బానికి ప్రయత్నించేవాడు. తరవాత కావా తన చుట్టలను కాస్త వదులు చేసేవాడు. మొగ్గి తన రెండు పాదాల క్షిర కావా తోకను తొక్కి పట్టడానికి ప్రయత్నించేవాడు. కావా తన తలను మొగ్గి కేసి వెగంగా, కొట్ట బోయేలాగా విసిరేవాడు. మొగ్గి అతి నేర్పుగా అతని తలను పక్కకు నెట్టేసి, దెబ్బలు తప్పించుకో జూసేవాడు. కాని అది సాధ్యమయ్యేది కాదు. మొగ్గికి దొరకకుండా కావా అతని కరిరాన్ని, తలచుకున్న చోట నల్లా తలతో తాకేవాడు. చిట్ట చివరకు కావా మొగ్గిని ఒక్క గట్టిదెబ్బ కొట్టి, అంత దూరాన పడేటట్టు చెయ్యటంతో ఈ అట ముగిసేది. మొగ్గి నవ్వుతూ, రొచ్చతూ లేచి వచ్చేవాడు.

ఇవారే కూడా ఈ అట అలాగే ముగిసింది. తరవాత ఇద్దరూ బండరాళ్ళు

మధ్యన ఉన్న దీకటి కొనేరుకు వెళ్ళి, అందులో తుతలు కొట్టాడు.

"ఇదే నిజమైన సుఖం. మనిషి మందలో ఈ సమయానికి మనుషులు మంచిగాలి రాకుండా తలుపులన్నీ బిగించి, కొయ్య బల్లలమీద వదుకుని, కంపుగుడ్డలు నిలుపునా కప్పకుని, ముక్కులకుండా ముదనస్తవు పాటలు ప్రారంభించేవాళ్ళు—వాకు బాగా జ్ఞానకం. అరణ్యం చాలా మెరుగు," అన్నాడు మోగ్గీ చుత్తుగా.

ఎక్కడనుంచో ఒక తాచుపాము రాళ్ళు దిగివచ్చి, ఏయతాగి, "వేటసాథారి!" అని తన దారిన వెళ్ళిపోయాడు.

"అయితే, తమ్ముడా. నీకు కావలసిన దంతా అరణ్యంలో దొరుకుతున్న దంటావా?" అని అడిగాడు కావా.

"అంతా ఎక్కడ దొరుకు తున్నదిలే! దొరికితే నెలకొక పేరళానను చంపక పోయావా? వానా కాలంలో ఎంతా, ఎంతా కాలంలో వానా వస్తే ఎంత బాగుండును! కడుపు మాటెటప్పుడు ఒక మేక దొరక్క పోయిన అనిపిస్తుంది. మేక దొరికితే అది లేడి కాకపోయిన అనిపిస్తుంది. లేడి దొరికితే అదివి చున్న కాకపోయిన అనిపిస్తుంది. అందరికీ అంతే?" అన్నాడు మోగ్గీ.

"నీ కింకే కోరికలేదా?" అని కావా అడిగాడు.

"అరణ్యం తీర్చలేని కోరికంటూ ఏ ముంది?" అన్నాడు మోగ్గీ.

"అ తాచు చెప్పటం—" అని కావా ప్రారంభించాడు.

"ఏ తాచు? అ తాచు ఏమీ చెప్పనే లేదే?" అన్నాడు మోగ్గీ.

"నీరుతాగి పోయిన తాచుకాదు, అంకో తాచులే," అన్నాడు కావా.

"నువు చివవువురుగుంటో పైహం కట్టవను కుంటానె! నువ్వే వడగలే మాల్లా దావు?" అని మోగ్గీ అడిగాడు.

"మూడు, నాలుగు వెట లవుతుంది. శిథిలాలలో చేతులు వెళ్ళాను. నీకా చోటు జ్ఞాపకం ఉండే ఉంటుంది. అక్కడ నే నేక సారంగంలో వెటచేసి, చిన్న కునుకు తీశాను. తరవాత విద్రలేచి, ఆ సారంగం కుండానే ఇంకా ముందుకు పోయేసరికి ఒక తెల్లవడగ కనిపించింది. అతను నాకు తెలిసిన విషయాలెన్నో చెప్పాడు, నే నెన్నడూ చూడనివి ఏన్నో చూపాడు," అన్నాడు కావా.

"కొత్తరకం ప్రాణుడా? వెటాడ దగిన వేనా?" అని మోగి అసక్తితో అడిగాడు.

"వాటిని వెటాడరు. వెటాడితే చక్కన్నీ ఉడి చక్కాపోతాయి. మనిషి అయిన వాడు వాటిని చూడటానికి ప్రాణాలైనా అర్పిస్తాడట, తెల్లవడగ అన్నాడు," అన్నాడు కావా.

"పోయి చూద్దామా ఏం? నేను కూడా ఒకప్పుడు మనిషిసగా?" అన్నాడు మోగి.

"అబ్బ, అబ్బ! ఆ తెల్లవడగ కెంత వదుననుకున్నావు? అరణ్యమంత వయసు!

అతనితో నిన్ను గురించి చెప్పాను. తాను మనిషిని చూసి చాలా కాలమయిందట, నిన్ను తినుకురమ్మన్నాడు. అక్కడ ఉన్న వస్తువులు చూడటానికే నువ్వు ప్రాణాలైనా బలి పెడతావుట!" అన్నాడు కావా.

"అదేదో వెటాడదగినదే అయి ఉండాలి," అన్నాడు మోగి.

"కానీ కాదు. అదీ—దాన్ని ఎల్లా వర్ణించాలో నాకు తెలీటంలేదు," అన్నాడు కావా.

"అక్కడికి పోదాం. నే నెన్నడూ తెల్ల నాగును చూడలేదు. అతను వాటిని చంపేసి ఉంటాడా?" అని మోగి అడిగాడు.

"వాటికి ప్రాణం ఉండదు. అతను వాటికి రక్షకుడుట!" అన్నాడు కావా.

"పోదాం వడ," అంటూ మోగి నీటిలో నుంచి బయటికి వచ్చి, ఒళ్ళు తడి అరటానికి గడ్డి మీద పొద్దిగింతలు పెట్టాడు. తరవాత ఇద్దరూ కలిసి శిథిలాలు తేసి బయలుదేరారు.

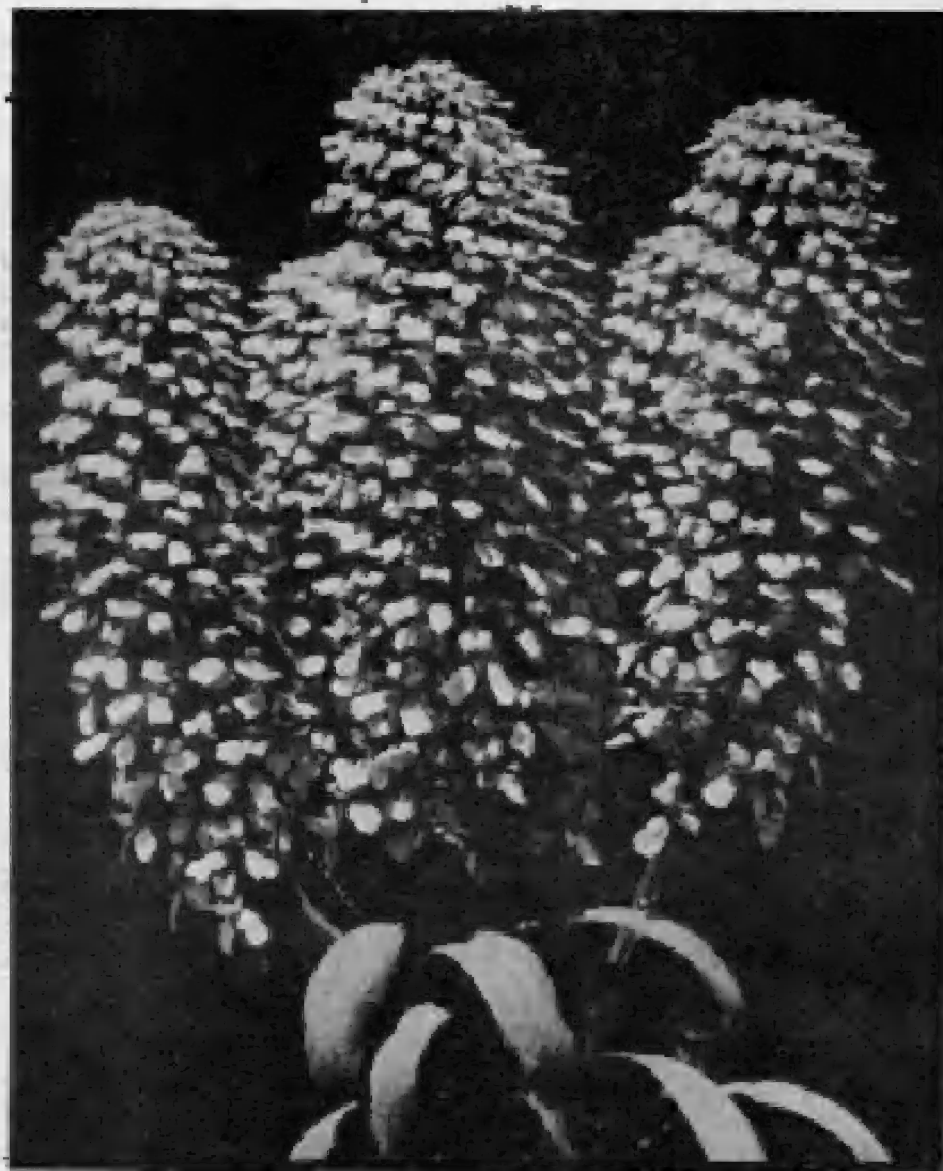

76. జపాను “తోరణం”

జపానులోని ప్రసిద్ధ పుణ్య క్షేత్రముగా అలయములకు ద్వారముగా అలాటి తోరణము కొన్ని ఉన్నాయి. ఇక్కడ చూపిన తోరణం (“తోరియి”) ఇత్తుకుమిమి పుణ్యక్షేత్రానికి ద్వారం. ఈ పుణ్యక్షేత్రం, అణువు వాంఛతో భ్రష్టమైన పురోహితుని దగ్గరానికి వైశ్యుని దిశగా ఉన్నది. ఈ తోరణాన్ని కర్పూరవృక్షపు చెక్కతో తయారు చేశారు. ఇది పురోహితుని అధికారం మీద 50 అడుగుల ఎత్తు నిలిచి ఉన్నది.

అహమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కుసుమగుచ్ఛము

వలెవివారలు,
5, రాజారావు, ఇవగాం

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

శంకరమయ్య

వందనవారు,
పి. రాజారావు, అనగా

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రూ. 10 లు

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1968 మే నెల సంచికలో ప్రకటించబడును

★ పై పోటోలకు నరి వన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ మార్చి నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరి వ్యాఖ్యలు ఎంత మూలకానా పరిగిరించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పాఠ్యకాఠ్య వైసే వ్రాసి, ఈ అక్షరముకు సంపాది-చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

మా ధ్వి నె లి పో టీ ఫ లి తా లు

మొదటి పోటో: కుసుమగుచ్ఛము

రెండవ పోటో: కంటకమేయము

సంబంధము: ఏ. రాజారావు.

జనగాం. మిరిర తాలూకా (కమ్మం జిల్లా)

బహుమతి మొత్తం రూ. 10/- ఈ నెలకొనులోగా పంపబడుతుంది.

అవ్యుతౌంజనం

వాణి శీఘ్రంగా నివారణ పొందండి

[illegible]

అమృతాంజన్ నాస్త్రితి జలుముతి
నివారణకు 10 రకాల ఔషధాలు
చేరిన మందు

బెణ్ణకునొప్పి
ఎంత ఎక్కువగా ఉన్నా
బెణ్ణకినవోటికదా!

అమ్మగారిని రమ్మగారి
మ్మగారి - బొంబాయి కలకత్తా త్రి

లాభదాయకం అరునాతనం అయిన చిన్న తరహా కుటీర పరిశ్రమ కొద్ది పెట్టుబడితో ప్రారంభించండి.

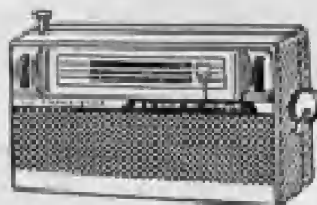
కొద్ది పెట్టుబడితో పూర్తికాలికంగా కాని, సహాయపరిశ్రమగా కాని అనువర్తితమ ప్రారంభించ దలచుకున్నవారు 'అరునాతన కుటీర పరిశ్రమలు' అన్న తెలుగు గ్రంథం (రెండవ ముద్రణ) చదవాలి. లాభదాయకమైన చిన్న తరహా పరిశ్రమల గూర్చి, ముడి పదార్థాలు దొరుకుచోట్లు, యంత్రాలను వాయిదాల వద్దకిని తెప్పించుకోవడం, అనువర్తితమలకు ప్రయత్న పూయం వగైరా యిన్న విషయాలు దీక్షా పుస్తాకాలు, 960 పుటలు, 350 బొమ్మలు, గుర్త క్రింద, ప్రతి ధర రూ. 15-50, తపాల బియ్యం రూ. 2. ఇతర ప్రతులు : ఇంగ్లీష్, మరాఠీ, రూ. 15-50, హిందీ రూ. 16-00, అరవం రూ. 16-00.

COTTAGE INDUSTRY

(C. N. F-14) P. B. 1262,
 BUSINESS RECRUITING OFFICE,
 NEAR RED FORT,
 JAMUNA ROAD, DELHI-6.
 Telephone : 381835

వాయిదాలపై ట్రాన్సిస్టర్లు

రూ. 255/- ఖరీదుచేసి, ప్రసిద్ధిచెందిన "ఎస్కార్డ్" 3 బ్యాండ్ ప్రపంచ పార్ట్లుతో ట్రాన్సిస్టరును నెలకు రూ. 25/-లు చొప్పున వాయిదాలలో తెప్పించుకోండి.

మిలిటరీ జవాన్లకూ—అధికారులకూ ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కలవు.

వివరములకు : బుసాస్ ఎజెన్సీస్ (సి.ఎమ్.ఎమ్. 77)

పోస్టుబాక్స్ : 1184

::

రెల్ల - 8

FOR PRECISION IN...

Colour Printing

By Letterpress...

...Its B. N. K's., superb printing
that makes all the difference.

Its printing experience of
over 30 years is at the
back of this press superbly
equipped with modern
machineries and technicians
of highest calibre.

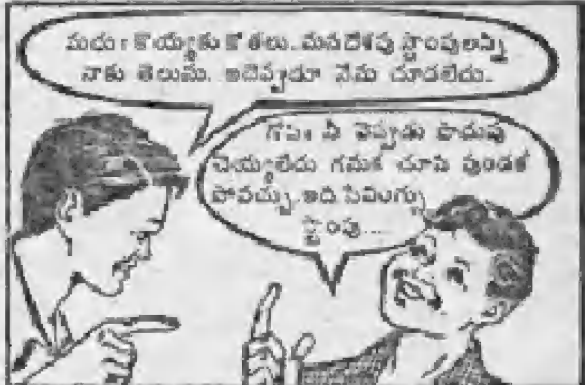
B. N. K. PRESS PRIVATE LIMITED,
CHANDAMAMA BUILDINGS,
MADRAS - 24

గోపాలుని రహస్యం

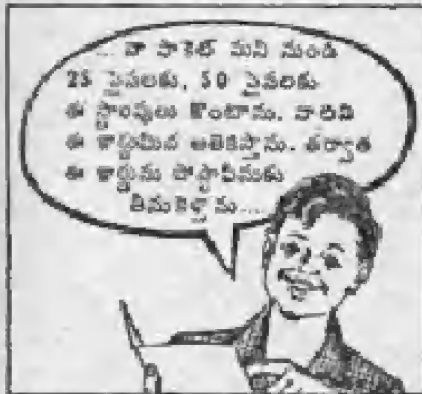
మరు: కొత్త స్టాంప్? ఏ రేకనిది?

గవి: భారతదేశానికి

మరు: కొయ్యకు కొత్తలు. మనదేశపు స్టాంపులన్నీ వాకు తెలుసు. అదివ్వడూ నేను చూడలేదు.

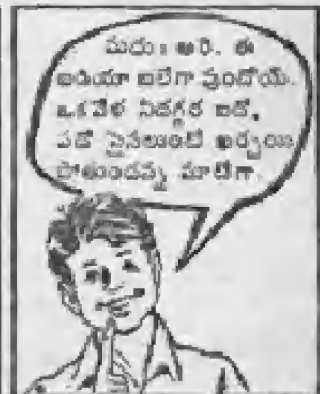
గవి: నీ తెచ్చుకు పాడుపు చెయ్యలేదు గమక చూపి ప్రందక పోవచ్చు. అది సివింగ్స్ స్టాంప్...

...వా పాతక మని నుండి 25 ప్రైవేటు, 50 ప్రైవేటు ఈ స్టాంపులు కొంటాను. వారిది ఈ కార్డుమీద అతికిస్తాను. తర్వాత ఈ కార్డును పోస్టాఫీసుకు తినుకొచ్చును...

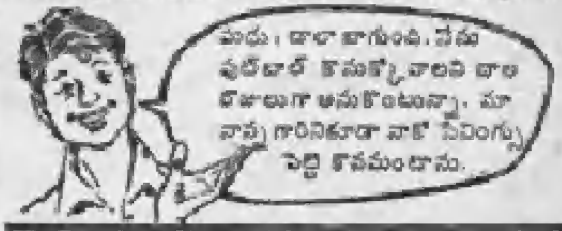
...ఈ కార్డు వా సివింగ్స్ అకౌంట్ లో జమ అవుతుంది. వా సివిల్ అప్పీడికే 42 చూపానులన్నాయి.

మరు: అరి. ఈ ఇంటియా ఇల్లిగా ప్రంబోయే. ఒకవేల ఏడవర ఇదే. పదే ప్రైవేటులలే అర్బులు పోతుందన్న మాటేగా.

గవి: అహా! ఎందుకే ప్రశ్నించి. ఈ సివింగ్స్ పెట్టిలో పతిస్తాను. నీకు తెలుసా? ఈ కార్డుంతా పెట్టి పత్రే వెలలో ఒకే రేక కొనుక్కుంటాను.

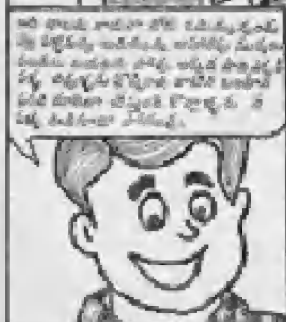
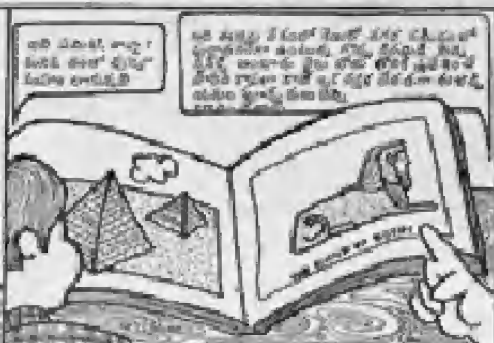
మరు: బాబా బాగుంది. నేను పుల్లెబాల్ కనుక్కోవాలని బాబు కొనాలిగా అనుకుంటున్నా. మా వాపు గారినేమోదా వాకే సివింగ్స్ పెట్టి కొనుక్కుంటాను.

జాతీయ
పొదుపు ఉద్యమ సంస్థ

కనుగొనే వయస్సులోనో

Double Packed
for Freshness
and Flavour

SALTO

Finest Biscuits you ever tasted

Foil wrapped
for Freshness
and Flavour

J.B. MANGHARAM & CO.

GWALIOR (India)

తెలుగు బేతంతో పేలుగుడునానికొప్పున్న గ్రామం, ఆ గ్రామంతో ఆవర్తనావాలు
 గలయువకుడు కేతవరావు. అధికధరవదల్చి అరికట్టడం- బేతతనాన్ని
 నిర్మూలించడం అధికాహారాన్ని పంపించడం- ఇవే ఆతని ద్వేషాలు!!
 ఆ గ్రామాన్ని ఆవర్తన గ్రామంగా యాపించి పాలిస్తూ ఆతని ఆకాంక్షను
 బలపరచే ఆపూరి ప్రజలు ఆయన పంపు నిలాటి చల్లబీడునిషేయనే
 ప్రజాపెద్దలు నిషేధించినట్లుంటే... శ్రీరామచంద్రునిలాటివాడవే
 ఆ గ్రామస్తుల అవంతుల గాథ విశేషం!!

ఎన్నటి
 N.T. రోమా రోవు
 నటించిన చిత్రం

AAZAM ARTS
 MADRAS

ఆజేమ్ ఆర్ట్స్

తల్లిప్రేమ

నిర్మాత: M. ఆజేమ్. పరిశ్రమ: శ్రీకాంత్

రచన: భువిదిపాటి రెడ్డికృష్ణ సంఘతం సుదర్శనం

పూర్వో
 చిత్రం

GETE!

AWARDS!

WON PLENTY

YET WE DON'T SAY
WE ARE THE BEST

ONLY
WE DO OUR BEST

PRASAD PROCESS PRIVATE LTD

CHANDANAM BUILDINGS MADRAS-26

भारत सरकार
सूचना और प्रसारण मंत्रालय
ख्पाई और सजावट पर राजपुर

सूचना प्रमाणपत्र

भारत सरकार
सूचना और प्रसारण मंत्रालय
ख्पाई और सजावट पर राजपुर
सूचना प्रमाणपत्र

